

Green Generations

Πακέτο Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών

Ενότητα 1: Εισαγωγή στη Διαγενεακή Εκπαίδευση για την Κλιματική Αλλαγή

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις.
Κωδικός έργου: 2022-1-FR01-KA220-SCH-000086982

Εταίροι

Eutorique (Γαλλία)

STIMMULI FOR SOCIAL CHANGE O.E (Ελλάδα)

1^ο Δημοτικό Σχολείο Αλεξάνδρειας (Ελλάδα)

Centrul Judetean de Excelenta Galati (Ρουμανία)

SYNTHESIS CENTER FOR RESEARCH AND EDUCATION LIMITED (Κύπρος)

Know & Can (Βουλγαρία)

Συγγραφείς

Μερόπη Κουτσουνάκη (STIMMULI FOR SOCIAL CHANGE O.E)

Συντονιστής του έργου

Eutorique

Περίοδος δημοσίευσης

Ιανουάριος 2024

Κωδικός Έργου: 2022-1-FR01-KA220-SCH-000085830

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις.

Πίνακας Περιεχομένων

1. Περιοχή εστίασης και μαθησιακά αποτελέσματα της ενότητας	4
2. Βασικά στοιχεία της ενότητας	4
3. Θεωρητική παρουσίαση των μαθησιακών εννοιών	5
4. Παρουσίαση της ενότητας.....	6
5. Μεθοδολογία που χρησιμοποιείται στην ενότητα.....	27
6. Μελέτες περιπτώσεων και διδάγματα.....	28
7. Εργαλειοθήκη (Φύλλα Εργασίας)	32
8. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	42

1. Περιοχή εστίασης και μαθησιακά αποτελέσματα της ενότητας

Η ενότητα «Εισαγωγή στη Διαγενεακή Εκπαίδευση για την Κλιματική Αλλαγή» παρέχει μια λεπτομερή επισκόπηση της αξίας και της δυνατότητας εφαρμογής της διαγενεακής μάθησης στην αντιμετώπιση των προκλήσεων που σχετίζονται με την κλιματική αλλαγή. Αυτή η ενότητα εξετάζει την έννοια της διαγενεακής μάθησης με ιδιαίτερη έμφαση στην έννοια της «κοινής ευθύνης» μεταξύ των γενεών που επιτρέπει τη συνεργασία και την ανταλλαγή γνώσης. Η ενότητα διαπραγματεύεται, επίσης, διάφορες στρατηγικές και τεχνικές για την προώθηση της διαγενεακής μάθησης, όπως η αφήγηση ιστοριών (storytelling) και η ενσωμάτωση ψηφιακών εργαλείων. Οι εκπαιδευτικοί θα έχουν επίσης την ευκαιρία να εμβαθύνουν σε ένα πλούσιο αποθετήριο με πρακτικές εφαρμογές, προκειμένου να ενσωματώσουν την έννοια της διαγενεακής μάθησης για την κλιματική αλλαγή στον προγραμματισμό των μαθημάτων τους, καθώς και να δημιουργήσουν βιώσιμες διαγενεακές συμπράξεις για αποτελεσματική δράση για την κλιματική αλλαγή.

Μαθησιακά αποτελέσματα

Με την ολοκλήρωση αυτής της ενότητας, αναμένεται ότι ο εκπαιδευόμενος θα είναι σε θέση να:

- 1) Ορίζει την έννοια της διαγενεακής μάθησης και τη συνάφειά της στο πλαίσιο της εκπαίδευσης για την κλιματική αλλαγή.
- 2) Εξερευνήσει στρατηγικές για τη συμμετοχή διαφορετικών γενεών στη δράση για το κλίμα μέσω της διαγενεακής μάθησης.
- 3) Αξιοποιήσει τη διαγενεακή εκπαίδευση για την αλλαγή του κλίματος στο σχολικό πλαίσιο.
- 4) Εξερευνήσει τεχνικές για τη συγκέντρωση γενεών με σκοπό τη δημιουργία αντίκτυπου στην κλιματική αλλαγή.
- 5) Σχεδιάζει στρατηγικές για την οικοδόμηση και τη διατήρηση διαγενεακών συμπράξεων για αποτελεσματική δράση για την κλιματική αλλαγή.
- 6) Αποκτήσει πρόσβαση σε εργαλεία διαχείρισης έργου για το σχεδιασμό και την εκτέλεση του διαγενεακών έργων μάθησης.

2. Βασικά στοιχεία της ενότητας

Αυτό το μέρος παρουσιάζει τις κύριες δραστηριότητες που έχουν σχεδιαστεί και αναλύονται λεπτομερέστερα στις επόμενες σελίδες αυτής της ενότητας. Για λόγους απλότητας, τα θέματα συνοψίζονται αρχικά στην ακόλουθη λίστα:

1. Εισαγωγή στη Διαγενεακή Μάθηση και Κλιματική Αλλαγή
2. Συμμετοχή διαφορετικών γενεών στη δράση για το κλίμα

3. Ο ρόλος του σχολείου στη μεταφορά της διαγενεακής μάθησης στην Εκπαίδευση για την Κλιματική Αλλαγή (ΕΚΚ)
4. Δημιουργία Βιώσιμων Διαγενεακών Συμπράξεων με σκοπό τη Δράση για το Κλίμα
5. Πτυχές Διαχείρισης Διαγενεακών Έργων.

Συνολική διάρκεια: 10 ώρες (συμπεριλαμβανομένης της θεωρίας και όλων των δραστηριοτήτων).

3. Θεωρητική παρουσίαση των μαθησιακών εννοιών

Διαγενεακή μάθηση: Σύμφωνα με το Ινστιτούτο της UNESCO για τη Δια Βίου Μάθηση – η διαγενεακή μάθηση προωθεί τη μάθηση μεταξύ και διαμέσου των γενεών και εφαρμόζει την έννοια της δια βίου μάθησης.

Εκπαίδευση για την Κλιματική Αλλαγή (ΕΚΚ): Η κατανόηση της κλιματικής αλλαγής από τους μαθητές και τους εκπαιδευτικούς είναι ένα κρίσιμο πρώτο βήμα στην εκπαίδευση για την κλιματική αλλαγή. Τα ευρήματα της έρευνας δείχνουν ότι πολλοί μαθητές δεν κατανοούν σε βάθος τις έννοιες της κλιματικής αλλαγής, όπως το φαινόμενο του θερμοκηπίου (Stevenson et al., 2017). Η εκπαίδευση για την κλιματική αλλαγή είναι εγγενώς διεπιστημονική, αντλώντας από διάφορους τομείς όπως η χημεία, η φυσική, η βιολογία και οι επιστήμες της γης, γεγονός που καθιστά δύσκολο τόσο για τους μαθητές όσο και για τους εκπαιδευτικούς να κατανοήσουν την πολυπλοκότητά της. Επιπλέον, οι διαφορετικές πολιτιστικές επιρροές, οι γεωγραφικές τοποθεσίες, ο πλούτος, το φύλο και οι κοσμοθεωρίες περιπλέκουν περαιτέρω την κατανόηση των ατόμων για την ανθρωπογενή κλιματική αλλαγή. Καθώς η κλιματική αλλαγή είναι δύσκολο να κατανοηθεί και συχνά δεν έχει άμεσο προσωπικό αντίκτυπο, η ανάπτυξη αποτελεσματικών εκπαιδευτικών στρατηγικών καθίσταται απαραίτητη.

4. Παρουσίαση της ενότητας

4.1. Εισαγωγή στη Διαγενεακή Μάθηση και την Κλιματική Αλλαγή

Αιτίες και Επιπτώσεις της Κλιματικής Αλλαγής

Η κλιματική αλλαγή αναφέρεται σε μακροπρόθεσμες αλλαγές στα μέσα καιρικά πρότυπα που έχουν παρατηρηθεί για μια εκτεταμένη περίοδο, συνήθως από δεκαετίες έως εκατομμύρια χρόνια (ΟΗΕ, n.d). Αυτές οι αλλαγές περιλαμβάνουν μεταβολές στη θερμοκρασία, τη βροχόπτωση και τα μοτίβα του ανέμου στη Γη. Οι επιστήμονες συμφωνούν ότι το κλίμα της Γης αλλάζει σε όλη την ιστορία της, αλλά η τρέχουσα κατανόηση της κλιματικής αλλαγής αναφέρεται κυρίως στις σημαντικές και γρήγορες αλλαγές που συμβαίνουν τις τελευταίες δεκαετίες, που αποδίδονται σε μεγάλο βαθμό στις ανθρώπινες δραστηριότητες. Οι πιο διαδεδομένες αιτίες της σύγχρονης κλιματικής αλλαγής σχετίζονται με την αύξηση των αερίων του θερμοκηπίου (GHG) στην ατμόσφαιρα, κυρίως του διοξειδίου του άνθρακα (CO₂) από την καύση ορυκτών καυσίμων, την αποψίλωση των δασών και τις βιομηχανικές διεργασίες (ΟΗΕ, n.d). Αυτά τα αέρια (GHG) παγιδεύουν θερμότητα στην ατμόσφαιρα της Γης, οδηγώντας σε ένα φαινόμενο θέρμανσης γνωστό ως φαινόμενο του θερμοκηπίου. Επιπλέον, άλλοι παράγοντες, όπως οι εκπομπές μεθανίου από τα ζώα και τις χωματερές, το υποξείδιο του αζώτου από τις γεωργικές δραστηριότητες και η απώλεια δασών που απορροφούν άνθρακα εντείνουν το φαινόμενο του θερμοκηπίου, επιδεινώνοντας την υπερθέρμανση του πλανήτη.

Οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής είναι εκτεταμένες και επηρεάζουν διάφορες πτυχές του φυσικού περιβάλλοντος και της ανθρώπινης κοινωνίας. Μία από τις πιο αξιοσημείωτες συνέπειες είναι η άνοδος της παγκόσμιας θερμοκρασίας, που οδηγεί στο λιώσιμο των πολικών πάγων και των παγετώνων, με αποτέλεσμα την άνοδο της στάθμης της θάλασσας. Το φαινόμενο αυτό αποτελεί σημαντική απειλή για τις παράκτιες περιοχές και τα νησιά με χαμηλό υψόμετρο, αυξάνοντας τον κίνδυνο πλημμύρας και διάβρωσης των ακτών. Οι αλλαγές στη θερμοκρασία και τα μοτίβα βροχοπτώσεων συμβάλλουν, επίσης, σε ακραία καιρικά φαινόμενα, όπως καύσωνες, ξηρασίες, τυφώνες και έντονες βροχοπτώσεις, που έχουν γίνει πιο συχνές και έντονες. Αυτά τα ακραία γεγονότα έχουν καταστροφικές επιπτώσεις στα οικοσυστήματα, τη γεωργία, τους υδάτινους πόρους και τους ανθρώπινους οικισμούς, οδηγώντας σε ελλείψεις τροφίμων και νερού, μετατόπιση πληθυσμών και οικονομικές απώλειες. Επιπλέον, η κλιματική αλλαγή επηρεάζει τη βιοποικιλότητα αλλάζοντας τους οικότοπους και τα πρότυπα μετανάστευσης, απειλώντας με εξαφάνιση πολλά είδη φυτών και ζώων. Επηρεάζει, επίσης, τα ωκεάνια ρεύματα και την οξύτητα, θέτοντας σε κίνδυνο τη θαλάσσια ζωή και διαταράσσοντας την αλιεία, η οποία είναι απαραίτητη για τη διαβίωση εκατομμυρίων ανθρώπων σε όλο τον κόσμο.

Ενδεικτικά, εδώ είναι μερικά φαινόμενα που προκαλούνται από την αλλαγή του κλίματος:

1. *Λιώσιμο των πάγων και παγετώνες*: Η κλιματική αλλαγή οδήγησε σε σημαντική μείωση των πολικών πάγων και των παγετώνων παγκοσμίως. Αυτή η τήξη συμβάλλει στην αύξηση των επιπέδων της θάλασσας και αποτελεί απειλή για τις παράκτιες κοινότητες (Rignot et al., 2019).
2. *Οξίνιση των ωκεανών*: Τα αυξημένα επίπεδα διοξειδίου του άνθρακα (CO₂) στην ατμόσφαιρα οδηγούν σε υψηλότερη απορρόφηση CO₂ από τους ωκεανούς, προκαλώντας οξίνιση των ωκεανών. Αυτό το φαινόμενο έχει δυσμενείς επιπτώσεις στη θαλάσσια ζωή, ιδιαίτερα σε οργανισμούς με κοχύλια ή σκελετούς ανθρακικού ασβεστίου, όπως τα κοράλλια και τα οστρακοειδή (Doney et al., 2009).
3. *Μεταβολές στη βιοποικιλότητα και στα οικοσυστήματα*: Η κλιματική αλλαγή επηρεάζει την κατανομή και τη συμπεριφορά των φυτικών και ζωικών ειδών, οδηγώντας σε αλλαγές στη βιοποικιλότητα και στα οικοσυστήματα.
4. *Αυξημένη συχνότητα ακραίων καιρικών φαινομένων*: Η κλιματική αλλαγή εντείνει την εμφάνιση ακραίων καιρικών φαινομένων, συμπεριλαμβανομένων του καύσωνα, των ξηρασιών, των έντονων βροχοπτώσεων και των τυφώνων (Knutson et al., 2010).

Δραστηριότητα αρ. 1: Χρονοδιάγραμμα για την κλιματική αλλαγή.

Τί είναι η Διαγενεακή Μάθηση

Σύμφωνα με το Ινστιτούτο της UNESCO για τη Δια Βίου Μάθηση – η διαγενεακή μάθηση προωθεί τη μάθηση μεταξύ και διαμέσου των γενεών και εφαρμόζει την έννοια της δια βίου μάθησης. Αν και τα διαγενεακά προγράμματα στις κυβερνητικές πολιτικές σχεδιάζονται γενικά ως αλληλεπιδράσεις μεταξύ παιδιών και μεγαλύτερων σε ηλικία ενηλίκων, η διαγενεακή μάθηση, γνωστή και ως μάθηση μεταξύ πολλών γενεών, σημαίνει ότι σχετίζεται, εμπλέκει ή επηρεάζει πολλές γενιές. Είναι μια πολυεπίπεδη σχέση με πολλές κατευθύνσεις σε αντίθεση με τη σχέση μεταξύ ομοτίμων (ίδια ηλικιακή ομάδα) που έχουν συνηθίσει οι μαθητές στα τυπικά εκπαιδευτικά προγράμματα.

Γενικά, η διαγενεακή μάθηση βασίζεται σε μη τυπικές και άτυπες εκπαιδευτικές μεθόδους. Η πρακτική της διαγενεακής, που γίνεται κυρίως με τη μορφή μεταφοράς γνώσεων και δεξιοτήτων από τους μεγαλύτερους σε ηλικία σε νεότερους, επικεντρώνεται σήμερα κυρίως στον τομέα των ψηφιακών δεξιοτήτων και του γραμματισμού στις ΤΠΕ. Η πιο κοινή πρακτική διαγενεακής μάθησης από άτομα μεγαλύτερης ηλικίας σε νεότερους είναι η μεταφορά εγκάρσιων δεξιοτήτων, παραδόσεων και βιώσιμων πρακτικών των αγροτικών περιοχών – κηπουρική, γεωργία και αγροδασοκομία.

Η διαγενεακή μάθηση δίνει τη δυνατότητα σε ανθρώπους όλων των ηλικιών να μαθαίνουν μαζί και ο ένας από τον άλλον. Οι γενιές συνεργάζονται για να αποκτήσουν δεξιότητες, αξίες και γνώσεις. Πέρα από τη μεταφορά γνώσης, η διαγενεακή μάθηση προωθεί τις αμοιβαίες σχέσεις μάθησης μεταξύ διαφορετικών γενεών και βοηθά στην ανάπτυξη του κοινωνικού κεφαλαίου και της κοινωνικής συνοχής στις γηράσκουσες κοινωνίες μας. Η μάθηση μεταξύ των γενεών είναι ένας τρόπος αντιμετώπισης της σημαντικής δημογραφικής αλλαγής που βιώνουμε σε ολόκληρη την Ευρώπη και είναι ένας τρόπος ενίσχυσης της αλληλεγγύης μεταξύ των γενεών μέσω διαγενεακών πρακτικών.

Οφέλη της Διαγενεακής Μάθησης

Τα οφέλη της μάθησης μεταξύ των γενεών (Εμπειρίες Δια Βίου Μάθησης) είναι:

- η ανταλλαγή γνώσεων και η αξιοποίηση των εμπειριών
- ανάπτυξη αλληλεγγύης και αλληλοκατανόησης
- ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και καταπολέμηση των διακρίσεων
- ανάδειξη της ετερότητας ως παράγοντα που εμπλουτίζει τη

ζωή.

Οι κοινωνικές πτυχές της διαγενεακής μάθησης περιλαμβάνουν τα εξής:

- Μετριάζει τις συνέπειες του χάσματος των γενεών που προκαλείται από την ταχεία τεχνολογική πρόοδο, τον διαφορετικό τρόπο ζωής που οδήγησε σε έλλειψη κατανόησης, τη δημιουργία στερεοτύπων και προκαταλήψεων και τη μείωση της θετικής αλληλεπίδρασης μεταξύ παλαιότερων και νεότερων γενεών.
- Δεν είναι μόνο οι διαφορές που συμβάλλουν στη νέα γνώση και μάθηση. Οι κοινές εμπειρίες και ο τρόπος ζωής μπορούν να ενώσουν τους ανθρώπους κατά τη διάρκεια αυτής της διαδικασίας, να τους ενδυναμώσουν και να συμβάλουν σε μια σαφέστερη κατανόηση του τι βιώνουν στο κοινωνικό πλαίσιο, θετικό ή αρνητικό.

Αρχές της Διαγενεακής Μάθησης ([Generations Working Together](#))

1. **Αμοιβαίο όφελος:** Όλες οι γενιές που συμμετέχουν πρέπει να αποκομίσουν οφέλη.

2. **Συμμετοχική:** Οι συμμετέχοντες/ουσες θα πρέπει να εμπλέκονται πλήρως στη διαμόρφωση της δραστηριότητας και να βιώνουν αίσθημα ευθύνης - συνδέοντας τις γενιές.
3. **Βασισμένη στα πλεονεκτήματα:** Βασιστείτε στα δυνατά σημεία των συμμετεχόντων/ουσών για επιτυχία, κατανόηση και αμοιβαίο σεβασμό.
4. **Καλά σχεδιασμένη:** Προσπαθήστε να δημιουργήσετε θετικές αλλαγές ως μια προσθήκη σε φυσικές, ήδη εδραιωμένες, διαδικασίες.
5. **Πολιτισμικά προσδιορισμένη:** Το πλαίσιο αναγκών και οι θεωρήσεις των πολιτισμών διαφέρουν πολύ. Μια προσέγγιση που υιοθετείται σε έναν τομέα μπορεί να μην λειτουργεί ή να είναι σχετική σε έναν άλλο λόγω αυτών των διαφορών.
6. **Ενίσχυση των δεσμών της κοινότητας και προώθηση της ενεργού πολιτεότητας:** Δέσμευση μεταξύ των γενεών για την έμφαση στις θετικές συνδέσεις με στόχο τη δημιουργία ισχυρότερων, καλύτερα συνδεδεμένων σχέσεων με αυξημένο κοινωνικό κεφάλαιο και ιδιότητα του πολίτη.
7. **Αντιμέτωπιση του ηλιακού ρατσισμού:** Τόσο οι νεότεροι όσο και οι μεγαλύτεροι σε ηλικία είναι θύματα της ηλικίας. Η συνάντηση αποτελεί το εφαλτήριο για να εξερευνήσουν ποιοι πραγματικά είναι και τι έχουν να κερδίσουν ο ένας από τον άλλον.
8. **Διεπιστημονική:** Διευρύνει την εμπειρία των επαγγελματιών, ώστε να εμπλακούν περισσότερο στην εργασία χωρίς αποκλεισμούς και να σκεφτούν πολύ ευρύτερα για το πώς αναλαμβάνουν τη δουλειά τους.

Αξίες της Διαγενεακής Μάθησης

Η διαγενεακή μάθηση προωθεί πολλές βασικές αξίες, όπως:

1. **Αμοιβαίος σεβασμός:** Η διαγενεακή μάθηση ενθαρρύνει το σεβασμό για άτομα όλων των ηλικιών, αναγνωρίζοντας τα μοναδικά χαρακτηριστικά και τις εμπειρίες που φέρνει κάθε γενιά στο «τραπέζι».
2. **Ενσυναίσθηση:** Μέσω της ανταλλαγής εμπειριών και της κατανόησης διαφορετικών προοπτικών, η διαγενεακή μάθηση προωθεί την ενσυναίσθηση, επιτρέποντας στα άτομα να αναγνωρίσουν και να εκτιμήσουν τις προκλήσεις και τα επιτεύγματα των άλλων, ανεξαρτήτως ηλικίας.
3. **Κοινωνική συνοχή:** Γεφυρώνοντας το χάσμα των γενεών και ενθαρρύνοντας τη συνεργασία, η διαγενεακή μάθηση ενδυναμώνει τους κοινωνικούς δεσμούς εντός των κοινοτήτων, ενισχύοντας την αίσθηση του «ανήκειν» και της συνοχής.
4. **Κοινή γνώση:** Η διαγενεακή μάθηση εκτιμά την αξία της ανταλλαγής γνώσεων και δεξιοτήτων μεταξύ των γενεών, διασφαλίζοντας ότι η σοφία και η τεχνογνωσία μεταβιβάζονται και διατηρούνται στις μελλοντικές γενιές.

5. **Συμμετοχικότητα:** Προωθεί μια κοινωνία χωρίς αποκλεισμούς όπου όλοι, ανεξαρτήτως ηλικίας, αναγνωρίζονται για τη συνεισφορά τους, ενισχύοντας την αίσθηση της κοινότητας, όπου κάθε μέλος εκτιμάται.

➔ Μπορείτε να βρείτε περισσότερες πληροφορίες στο GG Desk Research που είναι διαθέσιμο στον ιστότοπο του έργου Green Generations.

4.2. Συμμετοχή διαφορετικών γενεών στη δράση για το κλίμα

Το έργο Green Generations θα επικεντρωθεί στο Gen Z και την Alpha και τις αλληλεπιδράσεις τους με άλλες γενιές. Παρακάτω, θα εξερευνήσετε τις κατηγορίες των γενεών με βάση την ηλικία, τη σημασία της αποφυγής ετικετοποίησης των γενεών και εργαλεία για τη συμμετοχή διαφορετικών γενεών στη συνεργατική μαθησιακή εμπειρία.

Ταξινόμηση γενεών με βάση την ηλικία

Ο παρακάτω πίνακας απεικονίζει την κατηγοριοποίηση των γενεών με βάση το έτος γέννησης.

➔ Μπορείτε να βρείτε περισσότερες πληροφορίες για τα χαρακτηριστικά κάθε γενιάς στο GreenGenerations [Desk Research](#) (Κεφάλαιο 3, σελ. 18-25).

Όνομασία γενιάς	Έτος γέννησης	Αναφορά στο Βουλγάριο Πλαίσιο
<i>Elders</i>	Before 1925	-
<i>Builders</i>	1925 – 1946	Traditionalists
<i>Baby Boomers</i>	1946 – 1964	Generation of Growth
<i>Generation X</i>	1965 – 1979	Children of Transition
<i>Generation Y</i>	1980 – 1994	Children of Millennials
<i>Generation Z</i>	1995 – 2009	Generation Z
<i>Generation Alpha</i>	2010 – 2024	Generation Alpha

Γιατί πρέπει να αποφεύγουμε την ετικετοποίηση των γενεών;

Η ετικετοποίηση των γενεών, μαζί με άλλους δείκτες ταυτότητας, όπως η ηλικία, το φύλο, η φυλή και η κοινωνικοοικονομική κατάσταση, διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση των προοπτικών και των εμπειριών μας. Ωστόσο, είναι σημαντικό να προσεγγίσουμε τη μελέτη των διαφορών γενεών με προσοχή, ειδικά όσον αφορά άτομα από μικρομεσαίες και κατώτερες κοινωνικοοικονομικές ομάδες. Επιπλέον, η φυλή και το φύλο, αναπόσπαστες πτυχές της ατομικής ταυτότητας, συχνά αντιμετωπίζονται ανεπαρκώς όταν μιλάμε για διαγενεακή μάθηση. Ο Twenge (2006) διερεύνησε τις διαφορές των γενεών με εστίαση στη φυλή και το φύλο,

προτείνοντας μια στροφή προς την ισότητα μεταξύ των φύλων και προβλέπει αλλαγές στη δυναμική των φύλων, δίνοντας έμφαση στην εξελισσόμενη φύση της ταυτότητας μέσα στις γενιές.

Παρά το ενδιαφέρον για τις διαφορές μεταξύ των γενεών, το ερευνητικό τοπίο μοιάζει με αυτό των τρόπων μάθησης, όπου μη επαρκής επιστημονική έρευνα αμφισβητεί την εγκυρότητα και τη χρησιμότητα των υπάρχοντων μοντέλων. Ομοίως, η πλειονότητα των ερευνών που επικεντρώνονται στις διαφορές των γενεών στερούνται ισχυρής εμπειρικής υποστήριξης. Επομένως, είναι απαραίτητο για τους εκπαιδευτικούς να προσεγγίζουν τις διαφορές των γενεών με σκεπτικισμό. Οι γενικεύσεις που προκύπτουν από μη επαρκή έρευνα και διαβουλεύσεις με γνώμονα το κέρδος θα πρέπει να αντιμετωπίζονται με εξαιρετική προσοχή σε πλαίσια έρευνας και ανάπτυξης (Reeves et Oh, 2008).

Εν κατακλείδι, ενώ η ετικετοποίηση των γενεών προσφέρει πληροφορίες για κοινές εμπειρίες και προοπτικές, είναι επιτακτική ανάγκη να αναγνωρίσουμε τους περιορισμούς τους. Οι ερευνητές πρέπει να είναι προσεκτικοί όταν εφαρμόζουν ευρείες γενικεύσεις σε διαφορετικούς πληθυσμούς, ειδικά σε εκείνους που προέρχονται από μειονεκτικά κοινωνικοοικονομικά υπόβαθρα. Επιπλέον, η διεξοδική εξέταση των διαφορών των γενεών θα πρέπει να περιλαμβάνει εκτενείς μελέτες που να περιλαμβάνουν τη φυλή, το φύλο και τους κοινωνικοοικονομικούς παράγοντες. Καθώς το εκπαιδευτικό τοπίο συνεχίζει να εξελίσσεται, οι ενδεδειγμένες ερευνητικές μεθοδολογίες είναι απαραίτητες για τη διερεύνηση των προτιμήσεων, των προτύπων μάθησης, των προοπτικών και των μορφών επικοινωνίας κάθε γενιάς, διασφαλίζοντας ότι οι υποθέσεις στηρίζονται σε στοιχεία και συμβάλλουν σε σημαντική πρόοδο στον τομέα της μάθησης μεταξύ των γενεών.

Οι χάρτες ενσυναίσθησης ως εργαλείο για τον εντοπισμό ομοιοτήτων μεταξύ των γενεών

Όλοι οι άνθρωποι έχουν ανάγκη να υιοθετήσουν αξίες όπως ο σεβασμός, η σύνδεση, η δεξιοτεχνία και η αυτονομία. Με αυτόν τον τρόπο, οι άνθρωποι διαφορετικών γενεών δεν διαφέρουν καθόλου. Ενώ αυτές οι ανάγκες είναι καθολικές, οι τρόποι με τους οποίους οι διαφορετικές γενιές ορίζουν και επιδιώκουν την εκπλήρωση αυτών των αναγκών μπορεί να φαίνονται αρκετά διαφορετικοί.

«Ο χάρτης ενσυναίσθησης είναι μια συλλογική απεικόνιση που χρησιμοποιείται για να διαρθρώσει αυτά που γνωρίζουμε για έναν συγκεκριμένο τύπο χρήστη με βάση την ποιοτική έρευνα. Εξωτερικεύει τη γνώση για τους χρήστες.» (Gibbons, 2018)

Δραστηριότητα αρ. 2: Αντιμετωπίζοντας την ετικετοποίηση των γενεών!

Αντιμετώπιση των Προκλήσεων της Διαγενεακής Μάθησης

Η διαγενεακή μάθηση συνοδεύεται από μια μεγαλύτερη πρόκληση: τη σύγκρουση των γενεών. Δεν είναι μια απλή διαφορά στη συμπεριφορά, τις προτιμήσεις και τις φιλοδοξίες των παιδιών και των γονιών. Αλλά μάλλον αυτό που η ανθρωπολόγος Margaret Mead (1901-1978) αποκάλεσε «χάσμα γενεών», λόγω της διαφοράς μεταξύ των παραδοσιακών κοινωνιών και των «προεικονιστικών» κοινωνιών, με την έννοια της αντιστροφής της μετάδοσης της γνώσης.

Το χάσμα αυξάνεται τόσο ως προς τα εργαλεία όσο και ως προς το περιεχόμενο. Υπάρχουν αναφορές γενεών που οι άλλες γενιές δεν καταλαβαίνουν πια. Οι πολιτισμικές συνδηλώσεις των νέων, η κουλτούρα των ομάδων συνομηλίκων και όχι των πατεράδων-μητέρων είναι πολύ πιο ισχυρά και δημιουργούν διαγενεακή άγνοια.

Τα στοιχεία για επιτυχημένα μαθησιακά περιβάλλοντα στη μάθηση μεταξύ πολλών γενεών είναι:

1. Η μικτή μάθηση λειτουργεί καλύτερα. Το μεγαλύτερο λάθος είναι να πιστεύουμε ότι οι μεγαλύτεροι σε ηλικία θέλουν απαρχειωμένους τρόπους μάθησης και οι νέοι προτιμούν την παιχνιδοποίηση.
2. Όσο νεότερο είναι το άτομο, τόσο πιο απογοητευμένο γίνεται αν το περιεχόμενο που παρέχεται είναι το ίδιο περιεχόμενο που θα μπορούσε να βρει εξίσου εύκολα χρησιμοποιώντας μια μηχανή αναζήτησης.
3. Προαγωγή της κατανόησης, της αποδοχής και του σεβασμού.
 - Κάθε άτομο/μαθητής εκτιμάται για την ατομική συνεισφορά του.
 - Κάθε μαθητής τυγχάνει σεβασμού για τα δυνατά του σημεία.
4. Η επικοινωνία είναι ανοιχτή.
5. Το μαθησιακό περιβάλλον προωθεί τη μάθηση βάσει έργου (project-based learning) που χρησιμοποιούν τα δυνατά σημεία κάθε μέλους.
 - Παρέχεται ειδική εξατομικευμένη καθοδήγηση.
 - Οι εργασίες που βασίζονται σε λειτουργίες μειώνονται ή καταργούνται.
6. Η τεχνολογία χρησιμοποιείται για τη δημιουργία ενδιαφέροντος και την ενίσχυση του περιεχομένου.

Επιπλέον:

- Τα σχολεία μπορούν να βασιστούν στους πόρους και την υποστήριξη που λαμβάνουν τα παιδιά από τις οικογένειες και τις κοινότητές τους.
- Οι συμπράξεις που αναπτύχθηκαν μεταξύ σχολείων και τοπικών κοινοτήτων (εργοδότες, πανεπιστήμια, δημόσιες υπηρεσίες ...) επιτρέπουν τη σύνδεση

του έργου του σχολείου με τις προσπάθειες άλλων τοπικών παραγόντων / της κοινότητας.

- η συνεργασία μεταξύ σχολείων και οικογενειών/κοινοτήτων διακόπτει τη σχέση μεταξύ μειονεκτικής καταγωγής και χαμηλής ποιότητας εκπαιδευτικών αποτελεσμάτων.

ΠΩΣ ΝΑ... διαχειριστείτε τις προσδοκίες όταν εργάζεστε με διαφορετικές ομάδες γενεών;

Η δημιουργία σαφών προσδοκιών μεταξύ των συμμετεχόντων/ουσών σε πρωτοβουλίες διαγενεακής μάθησης μέσα σε ένα σχολικό περιβάλλον είναι θεμελιώδης για την επιτυχία του προγράμματος. Για την αποτελεσματική διαχείριση των προσδοκιών των συμμετεχόντων, είναι απαραίτητα τα εργαστήρια συν-σχεδιασμού. Αυτά τα εργαστήρια παρέχουν την ευκαιρία να διασφαλιστεί ότι όλοι οι συμμετέχοντες/ουσες μοιράζονται το ίδιο «όραμα», είναι αφοσιωμένοι στον στόχο του έργου και, ενώ αναγνωρίζουν και εκτιμούν τις προσπάθειες των άλλων συμμετεχόντων και ενθαρρύνουν ένα θετικό περιβάλλον μάθησης (Nye & Williams, 2022). Η αναγνώριση των δυνατοτήτων και των ικανοτήτων κάθε συμμετέχοντα είναι ζωτικής σημασίας, καθώς ενθαρρύνει την ενεργό δέσμευση και τον ενθουσιασμό για την εμπειρία της διαγενεακής μάθησης.

Η συνεπής επανεξέταση και επιβεβαίωση των στόχων και των μεθόδων του έργου είναι ζωτικής σημασίας για τη διατήρηση της εστίασης και της κατεύθυνσης. Κοινοποιήστε ξεκάθαρα τους στόχους και τις προσδοκίες σε όλους τους συμμετέχοντες/ουσες, χωρίς να αφήνετε περιθώρια για παρεξηγήσεις. Οι τακτικές συναντήσεις με στόχο τον έλεγχο της προόδου του έργου χρησιμεύουν ως μέσο για την επανεξέταση των συμφωνηθέντων σημείων, ενθαρρύνοντας μια ανοιχτή συζήτηση για ερωτήσεις και προτάσεις. Η υιοθέτηση μιας θετικής και αισιόδοξης προοπτικής κατά τη διαχείριση των προσδοκιών μπορεί να ενισχύσει σημαντικά την παραγωγικότητα και να προωθήσει την αίσθηση επιτυχίας μεταξύ των συμμετεχόντων/ουσών.

Επιπλέον, η αποτελεσματική επικοινωνία παίζει καθοριστικό ρόλο στη διαμόρφωση των προσδοκιών και στη διασφάλιση της επίτευξης των εκπαιδευτικών στόχων. Ενθαρρύνετε μια ανοιχτή ροή επικοινωνίας μεταξύ των συμμετεχόντων/ουσών βάσει συμφωνημένων προτύπων. Οι ισχυροί δεσμοί επικοινωνίας μεταξύ μαθητών διαφορετικών ηλικιακών ομάδων είναι εξίσου σημαντικοί με την επικοινωνία μεταξύ εκπαιδευτικών και μαθητών. Αυτή η προσέγγιση δημιουργεί ένα συμπεριληπτικό και υποστηρικτικό περιβάλλον μάθησης, ενισχύοντας τη συνεργασία και ελαχιστοποιώντας πιθανές συγκρούσεις.

Δραστηριότητα αρ. 3: Συσπειρώνοντας τις γενιές για την κλιματική δράση μέσω εργαστηρίων συν-σχεδιασμού!

Τι πρέπει και δεν πρέπει να κάνετε για να αυξήσετε τη συμμετοχή των γενεών!

1. **Αναγνωρίστε την αξία της διαγενεακής ποικιλομορφίας.** Πολύπλοκα προβλήματα, όπως η κλιματική αλλαγή, απαιτούν μεγάλη ποικιλία προοπτικών. Η ποικιλομορφία των γενεών είναι ιδιαίτερα σημαντική για την αντιμετώπιση σύνθετων ζητημάτων, καθώς παρέχει τη γνώση, τις προοπτικές και τις συνδέσεις για την αύξηση της δημιουργικότητας, της καινοτομίας και της απόδοσης (Salas et al., 2018, Li et al., 2021).

2. **ΜΗ χρησιμοποιείτε ετικέτες γιατί δημιουργούν αρνητικά στερεότυπα.** Η ετικετοποίηση των γενεών είναι κοινωνικά διαδεδομένη. Υπάρχουν περιπτώσεις, όπου οι ομάδες μοιράζονται παρόμοιες εμπειρίες ή συμπεριφορές που επηρεάζονται από την εποχή που γεννήθηκαν. Η ετικετοποίηση μπορεί να είναι ανακριβής και μπορεί να στραφεί σε στερεότυπα και ψευδοεπιστήμες. Επίσης, οι συμμετέχοντες/ουσες μπορεί να πληγώνονται, όταν γίνονται διακρίσεις σε βάρος τους. Η δημιουργία μιας ομαδικής κουλτούρας που αποθαρρύνει τους διαχωρισμούς των γενεών και προωθεί τη διαφορετικότητα των γενεών οδηγεί σε αυξημένη δέσμευση στη διαγενεακή μαθησιακή εμπειρία (Homan, 2019).

3. **Αναγνωρίστε ότι οι διαφορές μεταξύ των γενεών υπάρχουν...** Οι κοινωνικές και εκπαιδευτικές επιρροές μπορούν να έχουν αντίκτυπο σε διαφορετικές ομάδες γενεών. Για παράδειγμα, οι μαθητές της Gen Alpha βαριούνται και αποσπώνται πολύ εύκολα, όταν χρησιμοποιούν παραδοσιακά εργαλεία διδασκαλίας. Περιμένουν ισχυρά ερεθίσματα σε κάθε περιβάλλον. Για ορισμένους, αυτές οι εμπειρίες και οι ετικέτες που τις συνοδεύουν μπορεί να μιλούν άμεσα για την εμπειρία τους και τον τρόπο με τον οποίο αντιλαμβάνονται τα ζητήματα της κλιματικής αλλαγής.

4. **Να συντονίζετε τη διαγενεακή μάθηση.** Είναι επίσης κρίσιμο να ορίσουμε τι σημαίνει «συντονιστής». Το να αντιμετωπίζουμε τον συντονιστή ως «ενισχυτή» των ικανοτήτων των συμμετεχόντων/ουσών είναι μια έννοια που ευθυγραμμίζεται στενά με τη διαγενεακή μάθηση. Για να γίνει αυτό, θα ήταν απαραίτητο να μάθετε για τις ικανότητες και τα ενδιαφέροντα των συμμετεχόντων/ουσών και να προσπαθήσετε να τους παρέχετε ευκαιρίες να αναλάβουν σημαντικούς ηγετικούς ρόλους στον σχεδιασμό ή την επίδειξη δραστηριοτήτων.

5. **MHN χρησιμοποιείτε μετωπική διδασκαλία.** Είναι σημαντικό για τους συμμετέχοντες/ουσες να ανακαλύψουν και να μοιραστούν γνώση μέσω συνεδριών συν-δημιουργίας, όπου θα εξερευνήσουν έννοιες, θα μοιραστούν εμπειρίες και γνώσεις και θα συνθέσουν πληροφορίες σε μια απτή «ιδέα έργου». Αποφύγετε να δίνετε άμεσες οδηγίες ή να υποδεικνύετε τις σωστές απαντήσεις χωρίς να δίνετε χώρο για εξερεύνηση και προβληματισμό. Θυμηθείτε, επίσης, να αντικαταστήσετε τη μέθοδο της διάλεξης με την ενθάρρυνση του καταιγισμού ιδεών και της ανακαλυπτικής μάθησης (π.χ. μέσω χαρτογράφησης ιδεών).

6. **Ενθαρρύνετε τους συμμετέχοντες/ουσες μέσω θετικής ενίσχυσης.** Ο συντονιστής μπορεί να λειτουργήσει ως «ενισχυτής» δεξιοτήτων χρησιμοποιώντας ό,τι μέσο απαιτείται για να αφυπνίσει λανθάνουσες ή κρυφές δεξιότητες και ικανότητες. Καθώς πολλοί συμμετέχοντες/ουσες μεγαλύτερης ηλικίας έχουν φυσικούς περιορισμούς (όπως αδυναμία στα άκρα, μειωμένη όραση, συγκεχυμένη ομιλία), έχουν χάσει την εμπιστοσύνη τους στις ικανότητές τους ή απλώς χρειάζονται βοήθεια με την οργάνωση της παρουσίασης, αυτή δεν είναι μια μέθοδος που ταιριάζει σε όλους. Ομοίως, πολλοί από τους μαθητές έχουν μοναδικά ταλέντα (όπως μουσική, τέχνη κ.λπ.) που θα χαρούν να συνεισφέρουν, αλλά δεν έχουν την αυτοπεποίθηση και τις δεξιότητες παρουσίασης που απαιτούνται για να αναλάβουν ηγετική θέση.

Δείτε επίσης το [TEDxHampshireCollege - Jay Vogt - The Art of Facilitation: Changing the Way the World Meets](#), προκειμένου να διερευνήσετε περισσότερο τη μέθοδο του συντονισμού, το οποίο είναι βασικό στοιχείο για την υλοποίηση διαγενεακών έργων.

4.3. Ο ρόλος του σχολείου στη μεταφορά της διαγενεακής μάθησης στην Εκπαίδευση για την Κλιματική Αλλαγή (ΕΚΚ)

Πώς η Εκπαίδευση για την Κλιματική Αλλαγή διαπαιδαγωγεί υπεύθυνους πολίτες;
Η εκπαίδευση για την κλιματική αλλαγή διαδραματίζει κεντρικό ρόλο στη διαπαιδαγώγηση υπεύθυνων πολιτών που διαθέτουν τις γνώσεις και τις δεξιότητες για την αντιμετώπιση των προκλήσεων που θέτει ένα μεταβαλλόμενο κλίμα. Πρόσφατες ακαδημαϊκές μελέτες τονίζουν τις μετασχηματιστικές δυνατότητες της εκπαίδευσης για την κλιματική αλλαγή στη διαμόρφωση περιβαλλοντικά συνειδητοποιημένων και κοινωνικά υπεύθυνων πολιτών. Η έρευνα υπογραμμίζει τη σημασία της ενίσχυσης της κλιματικής παιδείας και της ενδυνάμωσης των ατόμων να συμμετέχουν σε δράσεις που σχετίζονται με το κλίμα, υποδεικνύοντας ότι ένας ενημερωμένος πολίτης, που εκπαιδεύεται μέσω τυπικών και άτυπων εκπαιδευτικών μεθόδων, είναι πιο πιθανό να συμμετάσχει σε βιώσιμες πρακτικές, να υποστηρίξει πολιτικές για το κλίμα και να συνεισφέρει ουσιαστικά στον κοινωνικό

μετασχηματισμό (Radzi et al., 2022). Με την ενστάλαξη της αίσθησης περιβαλλοντικής δράσης και την προώθηση της κριτικής σκέψης, η εκπαίδευση για την κλιματική αλλαγή δίνει τη δυνατότητα στα άτομα να κατανοήσουν τη διασύνδεση των παγκόσμιων περιβαλλοντικών ζητημάτων, ενθαρρύνοντάς τα να λαμβάνουν τεκμηριωμένες αποφάσεις που προάγουν τη βιωσιμότητα και την κοινωνική ισότητα.

Επιπλέον, η ακαδημαϊκή έρευνα, όπως η μελέτη που διεξήχθη από τον Anderson (2012) με τίτλο «Εκπαίδευση για την Κλιματική Αλλαγή για Μετριασμό και Προσαρμογή», υπογραμμίζει το ρόλο της εκπαίδευσης να εμπνεύσει προορατικές λύσεις σχετικά με την κλιματική αλλαγή.

Με την ενσωμάτωση της εκπαίδευσης για την κλιματική αλλαγή σε επίσημα προγράμματα σπουδών και άτυπους χώρους μάθησης, τα άτομα ενθαρρύνονται να υιοθετούν συμπεριφορές φιλικές προς το κλίμα, να συμμετέχουν σε πρωτοβουλίες προσαρμογής με βάση την κοινότητα και να υποστηρίζουν βιώσιμες πολιτικές. Αυτή η εκπαιδευτική προσέγγιση δίνει τη δυνατότητα στους πολίτες να αναγνωρίσουν τη συμβολή τους στο

μετριασμό των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής, την προώθηση της ανθεκτικότητας και την ενίσχυση της αίσθησης ευθύνης απέναντι στις μελλοντικές γενιές. Μέσω της βιωματικής μάθησης, του διαλόγου και της ενεργού συμμετοχής, η εκπαίδευση για την κλιματική αλλαγή διαπαιδαγωγεί μια γενιά ενημερωμένων και υπεύθυνων πολιτών που είναι καλύτερα εξοπλισμένοι για να αντιμετωπίσουν την πολυπλοκότητα των προκλήσεων που σχετίζονται με το κλίμα και να συμβάλλουν ουσιαστικά στην οικοδόμηση ενός βιώσιμου μέλλοντος.

Πώς η Εκπαίδευση για την Κλιματική Αλλαγή ενισχύει την ανάπτυξη των δεξιοτήτων του 21ου αιώνα;

Η εκπαίδευση για την κλιματική αλλαγή χρησιμεύει ως ένα πολύπλευρο μέσο που ενισχύει την ανάπτυξη δεξιοτήτων του 21ου αιώνα. Δείτε πώς:

1. Κριτική Σκέψη και Επίλυση Προβλημάτων

Η εκπαίδευση για την κλιματική αλλαγή ενθαρρύνει τους μαθητές να αναλύσουν περίπλοκα περιβαλλοντικά ζητήματα, να αξιολογήσουν στοιχεία και να εξετάσουν πολλαπλές προοπτικές. Κατανοώντας τις επιστημονικές αρχές πίσω από την κλιματική αλλαγή, οι μαθητές αναπτύσσουν δεξιότητες κριτικής σκέψης για να αξιολογήσουν τον αντίκτυπο των ανθρώπινων δραστηριοτήτων στο περιβάλλον και να επινοήσουν αποτελεσματικές λύσεις για τον μετριασμό των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής (Vaughter et al., 2016).

2. Επικοινωνία και Συνεργασία

Η εκπαίδευση για την κλιματική αλλαγή συχνά περιλαμβάνει ομαδικές συζητήσεις, συλλογικά έργα και παρουσιάσεις. Η ενασχόληση με αυτές τις δραστηριότητες βοηθά

τους μαθητές να βελτιώσουν τις επικοινωνιακές τους δεξιότητες, να εκφράσουν τις ιδέες τους αποτελεσματικά και να συνεργαστούν με διαφορετικούς συμμετέχοντες/ουσες, αντικατοπτρίζοντας σενάρια του πραγματικού κόσμου, όπου η αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής απαιτεί παγκόσμια συνεργασία (Sterling et al., 2017).

3. Πληροφοριακός Γραμματισμός

Η εκπαίδευση για την κλιματική αλλαγή εξοπλίζει τους μαθητές με την ικανότητα να επεξεργάζονται τεράστιους όγκους επιστημονικών δεδομένων, εκθέσεων για το κλίμα και ερευνητικών άρθρων. Αναπτύσσοντας δεξιότητες πληροφοριακού γραμματισμού, οι μαθητές μπορούν να διακρίνουν αξιόπιστες πηγές, να αναλύσουν δεδομένα και να λάβουν τεκμηριωμένες αποφάσεις, οι οποίες είναι βασικές δεξιότητες στην εποχή της πληροφορίας όπου έχουν εμφανιστεί ευρέως φαινόμενα παραπληροφόρησης των μέσων ενημέρωσης.

4. Παγκόσμια Ενσυνειδητότητα και Πολιτισμική Ικανότητα

Η εκπαίδευση για την κλιματική αλλαγή προωθεί την ευαισθητοποίηση για παγκόσμια περιβαλλοντικά ζητήματα, ενισχύοντας την αίσθηση της παγκόσμιας ενσυνειδητότητας. Οι μαθητές μαθαίνουν για τη διασύνδεση των οικοσυστημάτων και κατανοούν πώς η κλιματική αλλαγή επηρεάζει διάφορες κοινότητες σε όλο τον κόσμο με διαφορετικό τρόπο. Αυτή η γνώση ενισχύει την πολιτιστική ικανότητα, ενθαρρύνοντας τους μαθητές να εκτιμήσουν τις διαφορετικές προοπτικές και να αναπτύξουν ενσυναίσθηση για εκείνους που επηρεάζονται δυσανάλογα από την κλιματική αλλαγή (Shepardson et al., 2017).

5. Καινοτομία και Δημιουργικότητα

Η κλιματική αλλαγή προκαλεί τους μαθητές να σκεφτούν καινοτόμα και να αναπτύξουν δημιουργικές λύσεις. Η ενθάρρυνση της καινοτόμου σκέψης, όπως ο σχεδιασμός φιλικών προς το περιβάλλον έργων, βιώσιμων πρακτικών, διεγείρει τη δημιουργικότητα, προετοιμάζοντας τους μαθητές ως μελλοντικούς παράγοντες αλλαγής (Sandri, 2023).

6. Ενσυναίσθηση και Ηθική Λήψη Αποφάσεων

Η εκπαίδευση για την κλιματική αλλαγή συχνά διερευνά τις ηθικές συνέπειες της περιβαλλοντικής υποβάθμισης και της κλιματικής «αδικίας». Μέσω μελετών περίπτωσης και συζητήσεων, οι μαθητές αναπτύσσουν ενσυναίσθηση για τις πληγείσες κοινότητες και συμμετέχουν σε ηθικές αποφάσεις, λαμβάνοντας υπόψη τις μακροπρόθεσμες συνέπειες των ανθρώπινων πράξεων τόσο στο περιβάλλον όσο και στην κοινωνία.

Δείτε επίσης: [TedxTalk: Climate Change Education | Thomas Isaac | TEDxSouthFayetteHS](#)

4.4. Δημιουργία Βιώσιμων Διαγενεακών Συμπράξεων για Δράση για το Κλίμα

Τι είναι η Προσέγγιση με βάση τις Δυνατότητες;

Μια προσέγγιση που βασίζεται στα δυνατά σημεία δίνει έμφαση στα υπάρχοντα πλεονεκτήματα, δυνατότητες και πόρους ενός ατόμου (σε αυτή την περίπτωση, μαθητές και ενήλικες). Όσοι ασπάζονται μια προοπτική που βασίζεται στις δυνατότητες πιστεύουν ότι όλοι οι άνθρωποι έχουν δυνάμεις, πόρους και την ικανότητα να ανακάμψουν από τις αντιξοότητες. Αυτή η προοπτική αντικαθιστά την

έμφαση στα προβλήματα, τα τρωτά σημεία και τα ελλείμματα. Μια προσέγγιση που βασίζεται στις δυνατότητες είναι αναπτυξιακή και προσανατολισμένη στη διαδικασία. Προσδιορίζει και αποκαλύπτει τις εσωτερικές δυνάμεις και τους πόρους ενός ατόμου καθώς αναδύονται ως απάντηση σε συγκεκριμένες προκλήσεις της ζωής. Ένα παράδειγμα που βασίζεται στις δυνατότητες χρησιμοποιεί μια διαφορετική γλώσσα για να περιγράψει τις δυσκολίες και τις προκλήσεις που βιώνει ένα άτομο εστιάζοντας στις δυνατότητες και όχι στα ελλείμματα. Σε αυτήν την περίπτωση, η προσέγγιση με βάση τις δυνατότητες θα επιτρέψει τόσο στους μαθητές όσο και στους ενήλικες να ξεπεράσουν τις διαφορές τους και να αναγνωρίσουν τα δυνατά σημεία και τις αξίες των απόψεων και των στάσεων του άλλου.

Αρχές της Προσέγγισης με βάση τις Δυνατότητες

1. Αυτό στο οποίο εστιάζουμε γίνεται η πραγματικότητα ενός ατόμου. Εστιάστε σε αυτά που μπορεί να κάνει ένα άτομο παρά σε αυτά που δεν μπορεί να κάνει. Δείτε τις προκλήσεις ως ευκαιρίες για εξερεύνηση, όχι κάτι που πρέπει να αποφύγετε. Ξεκινήστε με μικρές επιτυχίες και βασιστείτε σε αυτές για να δημιουργήσετε ελπίδα και αισιοδοξία.
2. Έχοντας υπόψη ότι η γλώσσα που χρησιμοποιούμε δημιουργεί μια πραγματικότητα. (π.χ. λέγοντας "Φαίνεται σαν να προσπαθήσατε να κάνετε αυτήν την άσκηση με άλλο τρόπο. Ας δούμε πώς την κατανοήσατε εσείς." σε αντίθεση με το να πείτε "Δεν ακούσατε τι είπα στους άλλους μαθητές;").
3. Η πεποίθηση ότι η αλλαγή είναι αναπόφευκτη και ότι όλα τα άτομα μπορούν και θα είναι επιτυχημένα. Όλα τα άτομα έχουν την ώθηση να πετύχουν, να εξερευνήσουν τον κόσμο γύρω τους και να συνεισφέρουν στις κοινότητές τους.
4. Το τι σκέφτεται ένα άτομο για τον εαυτό του και την πραγματικότητά του είναι εξαιρετικής σημασίας. Επομένως, οι εκπαιδευτικοί πρέπει να αξιολογήσουν και να ξεκινήσουν τη διαδικασία αλλαγής με ό,τι είναι σημαντικό για τα μέλη που συμμετέχουν σε ένα έργο διαγενεακής μάθησης. Είναι η ιστορία των συμμετεχόντων/ουσών που είναι σημαντική, όχι των ειδικών.
5. Η ανάπτυξη ικανοτήτων είναι διαδικασία και στόχος. Η αλλαγή είναι μια δυναμική διαδικασία. Η συνεχής υποστήριξή σας για αυτήν την αλλαγή έχει αθροιστικό αποτέλεσμα.
6. Είναι σημαντικό να εκτιμάτε τις διαφορές και την ουσιαστική ανάγκη για συνεργασία. Η αποτελεσματική αλλαγή είναι μια συνεργατική, συμπεριληπτική και συμμετοχική διαδικασία.

Πώς να δημιουργήσετε Βιώσιμες Συμπράξεις για Διαγενεακά Έργα για την Κλιματική Αλλαγή

Βήμα 1: Αυτο-αξιολόγηση

Ξεκινήστε αξιολογώντας τις γνώσεις σας μέσω ασκήσεων αυτό-αναστοχασμού, όπως η δημιουργία ενός νοητικού χάρτη που περιγράφει λεπτομερώς τι γνωρίζετε για τις αιτίες και τα αποτελέσματα της κλιματικής αλλαγής (Εργαλειοθήκη: Δραστηριότητα

1). Για παράδειγμα, θα μπορούσατε να αξιολογήσετε τις συνήθειες ανακύκλωσης, την κατανάλωση ενέργειας ή την εξάρτησή σας από πλαστικά μιας χρήσης. Η αυτό-αξιολόγηση μπορεί να βοηθήσει στον εντοπισμό σημείων ανάπτυξης και τομέων όπου μπορεί να χρειαστεί πρόσθετη υποστήριξη για το σχεδιασμό συμμετοχικών δραστηριοτήτων ή έργων.

Βήμα 2: Έρευνα και Μάθηση

Δεσμευτείτε για συνεχή μάθηση για την κλιματική αλλαγή και τις επιπτώσεις της. Χρησιμοποιήστε διαδικτυακά μαθήματα, βιβλία, ντοκιμαντέρ και αξιόπιστους ιστότοπους για να εμβαθύνετε τις γνώσεις σας. Μπορείτε να ξεκινήσετε από την Δευτερογενή Έρευνα του Green Generations, η οποία παρέχει μια σταθερή γνώση σχετικά με την εκπαίδευση για την κλιματική αλλαγή μέσω μιας συλλογής διαφόρων πόρων. Μέχρι το τέλος της ενότητας, θα βρείτε επίσης μια λίστα με ελεύθερα προσβάσιμες διαδικτυακές πηγές (π.χ. ακαδημαϊκές εργασίες, βίντεο κ.λπ.).

Βήμα 3: Ενσωμάτωση στο Πρόγραμμα Σπουδών

Μπορείτε να ενσωματώσετε την εκπαίδευση για την κλιματική αλλαγή σε διάφορα μαθήματα. Για παράδειγμα, στα μαθήματα Φυσικής, οι μαθητές θα μπορούσαν να μελετήσουν τον αντίκτυπο της κλιματικής αλλαγής στα οικοσυστήματα. Στη λογοτεχνία, θα μπορούσαν να αναλύσουν κείμενα που σχετίζεται με περιβαλλοντικά ζητήματα. Τα Μαθηματικά θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν την ανάλυση των τάσεων των δεδομένων της κλιματικής αλλαγής. Τα διεπιστημονικά έργα, όπως η δημιουργία καλλιτεχνικών έργων με θέμα το κλίμα ή η οργάνωση συζητήσεων με οικολογικό θέμα, ενθαρρύνουν τη δημιουργικότητα και την κριτική σκέψη ενώ ενσωματώνουν απρόσκοπτα την κλιματική εκπαίδευση στο επίσημο πρόγραμμα σπουδών.

Βήμα 4: Συνεργασία με Συναδέλφους

Η συνεργασία εντός των σχολείων μπορεί να περιλαμβάνει τη δημιουργία διεπιστημονικών ομάδων διδασκαλίας. Για παράδειγμα, ένας δάσκαλος Θετικών Επιστημών και ένας δάσκαλος των Καλλιτεχνικών μπορούν να συνεργαστούν σε ένα έργο, όπου οι μαθητές δημιουργούν έργα τέχνης που απεικονίζουν τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής. Πέρα από το σχολείο, η συνεργασία με επιστήμονες, περιβαλλοντολόγους και τοπικούς φορείς χάραξης πολιτικής μπορεί να προσφέρει στους μαθητές προοπτικές του πραγματικού κόσμου, εμπλουτίζοντας την κατανόησή τους.

Βήμα 5: Συμμετοχή των Μαθητών

Μπορείτε να αξιοποιήσετε διαδραστικές μεθόδους, όπως συζητήσεις για τις κλιματικές πολιτικές, δημιουργία podcast για την κλιματική αλλαγή ή οργάνωση περιβαλλοντικών εκθέσεων, όπου οι μαθητές παρουσιάζουν έργα φιλικά προς το περιβάλλον. Η δέσμευση σε δραστηριότητες, όπως η οργάνωση δενδροφύτευσης ή η διεξαγωγή προγραμμάτων επιστήμης των πολιτών επιτρέπουν στους μαθητές να συμμετέχουν ενεργά στην αντιμετώπιση κλιματικών ζητημάτων, ενισχύοντας την αίσθηση ενδυνάμωσης.

Βήμα 6: Συμμετοχή της Οικογένειας και της Κοινότητας

Η διοργάνωση οικογενειακών οικολογικών εργαστηρίων, όπου γονείς και μαθητές συνεργάζονται σε έργα ανακύκλωσης Do It Yourself (DIY) ή στον καθαρισμό της κοινότητας όχι μόνο αυξάνει την ευαισθητοποίηση αλλά και ενισχύει τον δεσμό σχολείου-κοινότητας. Επιπλέον, η συμμετοχή τοπικών επιχειρήσεων για χορηγίες ή η συμμετοχή ηγετών της κοινότητας σε εκστρατείες ευαισθητοποίησης για το κλίμα ενισχύει τη

συμμετοχή της κοινότητας.

Βήμα 7: Περιβαλλοντική Δράση

Δίνοντας το παράδειγμα, μπορείτε να ξεκινήσετε πρακτικές φιλικές προς το περιβάλλον μέσα στο σχολείο, όπως προγράμματα ανακύκλωσης ή πρωτοβουλίες εξοικονόμησης ενέργειας. Η ενθάρρυνση των μαθητών να αναλάβουν πρωτοβουλίες για περιβαλλοντική δράση, όπως η δημιουργία ενός σχολικού κήπου ή η έναρξη μιας εκστρατείας χωρίς πλαστικά, καλλιεργεί ένα αίσθημα περιβαλλοντικής ευθύνης.

➔ Θα βρείτε περισσότερες πληροφορίες και δραστηριότητες σχετικά με τον τρόπο σχεδίασης τέτοιων έργων στη σχολική κοινότητα στο Πρόγραμμα Σπουδών Green Generations.

Βήμα 8: Συνεχής Αξιολόγηση και Αναστοχασμός

Μπορείτε να αξιολογήσετε τους μαθητές μέσω διαφόρων μεθόδων, όπως παρουσιάσεις έργων, στοχαστικά δοκίμια ή αξιολογήσεις από ομοτίμους (συνομηλίκους). Ρουμπρίκες που αξιολογούν την κριτική σκέψη, τη δημιουργικότητα και το επίπεδο κατανόησης μπορούν να παρέχουν ολιστική ανατροφοδότηση. Οι τακτικές συνεδρίες αναστοχασμού, τόσο ατομικά όσο και σε συνεργασία με συναδέλφους, μπορούν να εντοπίσουν επιτυχημένες στρατηγικές και τομείς προς βελτίωση, διασφαλίζοντας τη συνεχή βελτίωση των μεθόδων διδασκαλίας. Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε τα εργαλεία που παρέχονται στην Ενότητα 4 για να μετρήσετε την αποτελεσματικότητα των εκπαιδευτικών προσπαθειών σας για την κλιματική αλλαγή και να κάνετε βελτιώσεις βάσει δεδομένων.

4.5. Πτυχές Διαχείρισης Έργων Διαγενεακής Μάθησης

Γιατί οι δραστηριότητες δημιουργίας ομάδας είναι τόσο σημαντικές στη διαγενεακή μάθηση;

Μια ζωτική πτυχή που συμβάλλει στην επιτυχία των εγχειρημάτων διαγενεακής μάθησης είναι οι δραστηριότητες δημιουργίας ομάδας. Αυτές οι δραστηριότητες διαδραματίζουν κρίσιμο ρόλο στην ενίσχυση των θετικών αλληλεπιδράσεων, της αμοιβαίας κατανόησης και της συνεργασίας μεταξύ των συμμετεχόντων/ουσών, ενισχύοντας έτσι τη συνολική μαθησιακή εμπειρία. Σύμφωνα με έρευνα του Bostrom (2014), η εμπιστοσύνη είναι θεμελιώδης για την αποτελεσματική επικοινωνία και μάθηση μεταξύ των γενεών. Η ενασχόληση με δραστηριότητες που προάγουν την εμπιστοσύνη και τη συναδελφικότητα ενισχύει τις σχέσεις μεταξύ των γενεών, δημιουργώντας ένα υποστηρικτικό περιβάλλον για την ανταλλαγή γνώσεων.

Επιπλέον, οι δραστηριότητες δημιουργίας ομάδας ενισχύουν τις επικοινωνιακές δεξιότητες μεταξύ των συμμετεχόντων/ουσών. Η αποτελεσματική επικοινωνία είναι απαραίτητη για τη διαγενεακή μάθηση, καθώς διευκολύνει την ανταλλαγή διαφορετικών απόψεων και ιδεών. Οι δραστηριότητες δημιουργίας ομάδας ενθαρρύνουν την ενεργητική ακρόαση, την ενσυναίσθηση και τη σαφή έκφραση των σκέψεων, επιτρέποντας στους συμμετέχοντες/ουσες να πάρουν μέρος σε ουσιαστικές συζητήσεις και να μάθουν ο ένας από τις απόψεις του άλλου (Kim et Lee, 2016).

Επιπλέον, οι δραστηριότητες δημιουργίας ομάδας προάγουν την αίσθηση του «ανήκειν» και της κοινότητας μεταξύ των συμμετεχόντων/ουσών. Τα εγχειρήματα διαγενεακής μάθησης συχνά περιλαμβάνουν άτομα από διαφορετικά πολιτισμικά υπόβαθρα και εμπειρίες ζωής. Η συμμετοχή σε συλλογικές δραστηριότητες ενισχύει την αίσθηση της ενότητας και του κοινού σκοπού. Μέσω διαδραστικών δραστηριοτήτων, οι συμμετέχοντες/ουσες μπορούν να μοιραστούν τις μοναδικές τους δεξιότητες, τεχνογνωσία και πολιτιστικές γνώσεις, δημιουργώντας ένα πλούσιο περιβάλλον μάθησης (Rupčić, 2018). Αυτές οι ανταλλαγές συμβάλλουν στον συνολικό εμπλουτισμό των δεξιοτήτων και των ικανοτήτων των συμμετεχόντων/ουσών.

Δραστηριότητα αρ. 4: Ομόκεντροι κύκλοι (θα εφαρμοστεί με τους συμμετέχοντες/ουσες της ομάδας διαγενεακής μάθησης)

Πτυχές και εργαλεία διαχείρισης έργου

Ενημερωθείτε για τις γραφειοκρατικές διαδικασίες.

Όταν σχεδιάζετε να αναλάβετε ένα έργο ή μια δραστηριότητα διαγενεακής μάθησης σε επίσημο περιβάλλον, μπορεί να είναι χρήσιμο να εξετάσετε πώς ευθυγραμμίζεται με τοπικές ή εθνικές προτεραιότητες (π.χ Μπορείτε να πλοηγηθείτε στον ιστότοπο του εθνικού σας εκπαιδευτικού συστήματος (εθνικό επίπεδο) και, στη συνέχεια, στον ιστότοπο του σχολείου σας (τοπικό ή/και περιφερειακό επίπεδο)) σχετικά με εθνικές και περιφερειακές/τοπικές στρατηγικές προτεραιότητες που θα σας βοηθήσουν να ενσωματώσετε το έργο διαγενεακής μάθησης στο επίσημο πρόγραμμα σπουδών.

Πώς να θέσετε S.M.A.R.T (έξυπνους) στόχους για ένα Έργο Διαγενεακής Μάθησης;

Για να διασφαλίσετε την επιτυχία του έργου διαγενεακής μάθησης που σχεδιάζετε, είναι πολύ σημαντικό να δηλώσετε ξεκάθαρα τον στόχο ή τον σκοπό που σκοπεύετε να επιτύχετε μέσω του έργου, διασφαλίζοντας ότι είναι συγκεκριμένος, μετρήσιμος, εφικτός, ρεαλιστικός και χρονικά προσδιορισμένος (S.M.A.R.T.).

ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟΣ

Στόχοι που είναι καλά καθορισμένοι, λεπτομερείς και ξεκάθαροι, έχουν πολύ μεγαλύτερες πιθανότητες να επιτευχθούν. Για να κάνετε έναν στόχο συγκεκριμένο, προσπαθήστε να συσχετιστείτε με τις πέντε ερωτήσεις «W» (What (Τι), When (Πώς), κτλ). (π.χ. Τι θέλω να πετύχω;).

ΜΕΤΡΗΣΙΜΟΣ

Ένας στόχος πρέπει να διαθέτει δυνατότητα μέτρησης για να επιτρέψει την παρακολούθηση της προόδου και να εξακριβώνετε εάν παραμένετε στην πορεία σας. Είναι σημαντικό να μπορείτε να προσδιορίσετε πότε έχετε επιτύχει με επιτυχία τον στόχο σας (π.χ. Στόχος μας είναι να δημιουργήσουμε 2 κοινοτικούς κήπους).

ΕΦΙΚΤΟΣ

Ο στόχος πρέπει να αποτελεί πρόκληση και να απαιτεί προσπάθεια χωρίς να είναι υπερβολικά εύκολος. Θα πρέπει να είναι εφικτό με κάποια αφοσίωση εκ μέρους σας, ιδανικά να σας ωθήσει ελαφρώς πέρα από τη ζώνη άνεσής σας. Λάβετε υπόψη τον διαθέσιμο χρόνο, τις δεξιότητες και την οικονομική σας κατάσταση και αξιολογήστε εάν ο στόχος μπορεί να επιτευχθεί εύλογα. Αποφύγετε να βάζετε στόχους που είναι υπερβολικά τρομακτικοί ή συντριπτικοί. Εάν οι στόχοι σας φαίνονται πολύ φιλόδοξοι, σκεφτείτε να τους σπάσετε σε μικρότερα ορόσημα ή διαχειρίσιμα βήματα.

ΡΕΑΛΙΣΤΙΚΟΣ

Ένας στόχος πρέπει να είναι ρεαλιστικά εφικτός εντός του καθορισμένου χρονικού πλαισίου και με τους πόρους που έχετε στη διάθεσή σας.

ΧΡΟΝΙΚΑ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΕΝΟΣ

Ένας στόχος πρέπει να περιλαμβάνει ημερομηνία έναρξης και ολοκλήρωσης. Επιπλέον, πρέπει να διαθέσετε αρκετό χρόνο για καθένα από τα απαραίτητα βήματα για να το πετύχετε (π.χ. Στόχος μας είναι να δημιουργήσουμε 2 κοινοτικούς κήπους κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς).

Δραστηριότητα αρ. 5: Θέτοντας μαθησιακούς στόχους για την επίτευξη μαθησιακών αποτελεσμάτων!

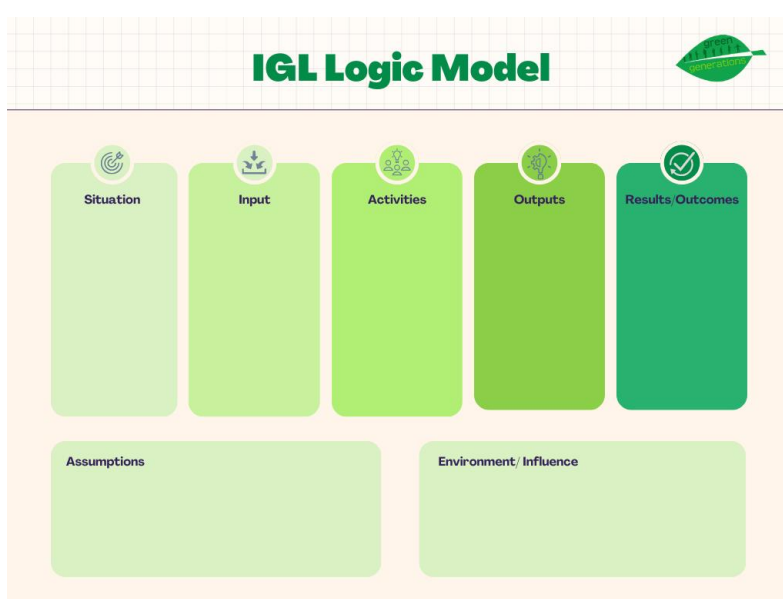
Αναπτύξτε ένα Λογικό Μοντέλο

Ένα Λογικό Μοντέλο είναι μια συστηματική και οπτική αναπαράσταση που περιγράφει τα στοιχεία, τις σχέσεις και τα αναμενόμενα αποτελέσματα ενός προγράμματος ή έργου. Λειτουργεί ως οδικός χάρτης, παρέχοντας έναν σαφή και δομημένο τρόπο σχεδιασμού, υλοποίησης και αξιολόγησης ενός έργου διαγενεακής μάθησης. Αναλύοντας τα βασικά στοιχεία ενός προγράμματος, ένα Λογικό Μοντέλο βοηθά τους συμμετέχοντες/ουσες να κατανοήσουν τη λογική ακολουθία των δραστηριοτήτων και πώς αυτές οδηγούν στα επιθυμητά αποτελέσματα. Ακολουθεί μια εξήγηση των βασικών συνιστωσών ενός Λογικού Μοντέλου (Bressler et al., 2005):

Κατάσταση: Η κατάσταση περιγράφει τα ζητήματα ή τις ανάγκες που θα αντιμετωπίσει το έργο σας. Η κατάστασή σας θα πρέπει να είναι συγκεκριμένη και να βασίζεται σε ένα κοινό ζήτημα-πρόβλημα που οι συμμετέχοντες/ουσες σκοπεύουν να αντιμετωπίσουν.

Π.χ. Η κοινότητα αντιμετωπίζει πρόβλημα διαχείρισης απορριμμάτων. Το σχολείο σχεδιάζει ένα έργο για την αντιμετώπιση αυτού του ζητήματος. Εξωτερικοί ενδιαφερόμενοι (π.χ. οικολογικοί ακτιβιστές, γονείς κ.λπ.) θέλουν να εξαλείψουν το ζήτημα της διαχείρισης των απορριμμάτων στην κοινότητά τους.

Εισροές: Αυτοί είναι οι πόροι, όπως χρηματοδότηση, προσωπικό, εξοπλισμός και υλικά, που επενδύονται στο πρόγραμμα. Οι εισροές αποτελούν το θεμέλιο πάνω στο οποίο οικοδομείται το πρόγραμμα, παρέχοντας την απαραίτητη υποστήριξη για τις δραστηριότητές του.

Π.χ. Δάσκαλοι, μαθητές, εξωτερικοί ενδιαφερόμενοι, χώρος για συναντήσεις και δραστηριότητες (π.χ. σχολείο), πόροι (π.χ. για κάδο ανακύκλωσης ή κομποστοποίησης) κ.λπ.

Δραστηριότητες: Οι δραστηριότητες αντιπροσωπεύουν τις συγκεκριμένες στρατηγικές, παρεμβάσεις και δράσεις που υλοποιούνται στο πλαίσιο του προγράμματος. Είναι οι μέθοδοι που χρησιμοποιούνται για τη μετατροπή των εισροών σε εκροές. Οι δραστηριότητες συχνά οργανώνονται σε κατηγορίες, αναφέροντας λεπτομερώς τα βήματα που έγιναν για την επίτευξη των στόχων και των σκοπών του προγράμματος.

Π.χ. Έρευνες ή συνεντεύξεις με μέλη της κοινότητας, συναντήσεις με τους συμμετέχοντες/ουσες, δημιουργία κάδου ανακύκλωσης, επίσκεψη μελέτης σε εργοστάσιο που δημιουργεί κάδους ανακύκλωσης κ.λπ.

Εκροές: Οι εκροές είναι τα άμεσα και άμεσα αποτελέσματα των δραστηριοτήτων του προγράμματος. Μπορούν να είναι απτά προϊόντα, υπηρεσίες ή εκδηλώσεις που παράγονται ως αποτέλεσμα των προσπαθειών του προγράμματος. Τα αποτελέσματα παρέχουν ένα μέτρο της εμβέλειας του προγράμματος και της έκτασης της εφαρμογής του.

Π.χ. (πόροι) 2 κάδοι ανακύκλωσης που τοποθετούνται στους κήπους του σχολείου και της κοινότητας.

Επιθυμητά αποτελέσματα/ επακόλουθα: Τα αποτελέσματα είναι οι αλλαγές ή τα οφέλη που προκύπτουν ως απόρροια των δραστηριοτήτων του προγράμματος. Μπορεί να είναι βραχυπρόθεσμες (άμεσες επιπτώσεις), ενδιάμεσες (αλλαγές που συμβαίνουν με την πάροδο του χρόνου) ή μακροπρόθεσμες (τελική επίπτωση). Τα αποτελέσματα αντικατοπτρίζουν τους επιδιωκόμενους στόχους και σκοπούς του προγράμματος και καταδεικνύουν την αποτελεσματικότητά του να κάνει τη διαφορά. Π.χ. 10 συμμετέχοντες/ουσες που συμμετέχουν στο έργο διαγενεακής μάθησης, μέλη της κοινότητας που ασχολούνται με την ανακύκλωση κ.λπ.

Υποθέσεις: Οι υποθέσεις είναι οι πεποιθήσεις ή/και η θεωρία που λειτουργούν ως βάση για τις αποφάσεις σχεδιασμού του προγράμματός σας και παρέχουν «λογική τεκμηρίωση» στο Λογικό μας Μοντέλο, παρέχοντας δηλώσεις επιχειρηματολογίας στην πραγματική ζωή. Συχνά αποτελούνται από μια σειρά από δηλώσεις «αν-τότε». για παράδειγμα, εάν επενδύσετε συγκεκριμένους πόρους, τότε θα είστε σε θέση να διεξάγετε τις προγραμματισμένες δραστηριότητες.

Π.χ. Εάν συγκεντρωθούν οι προγραμματισμένοι πόροι, θα τοποθετηθούν δύο κάδοι ανακύκλωσης στους κήπους του σχολείου και της κοινότητας.

Εάν οι συμμετέχοντες/ουσες στο έργο διαδώσουν τους στόχους του έργου, περισσότεροι πολίτες θα ασχοληθούν με τη χρήση των κάδων ανακύκλωσης.

Περιβάλλον/Επιδραστικοί παράγοντες: Το περιβάλλον και οι επιδραστικοί παράγοντες περιγράφουν το πλαίσιο στο οποίο θα εφαρμοστεί το πρόγραμμά σας. Περιλαμβάνει, επίσης, εξωτερικούς παράγοντες που μπορεί να επηρεάσουν την υλοποίηση, την πρόοδο ή την αποτελεσματικότητα του έργου.

Π.χ. Οι πεποιθήσεις των συμμετεχόντων/ουσών στα υπό διερεύνηση θέματα μπορεί να επηρεάσουν την υλοποίηση του έργου, την υποστήριξη από τους δασκάλους, το χρονοδιάγραμμα του προγράμματος σπουδών - ανάγκη προσαρμογής.

Συνολική διάρκεια της ενότητας: 10 ώρες

Πλαίσιο	π.χ. διά ζώσης (π.χ. τάξη) εικονικό περιβάλλον (π.χ. Zoom, Google meet) και διαδικτυακοί χώροι συνεργασίας (π.χ. Jamboard, Miro, Mural)		
Αποτελέσματα	<ol style="list-style-type: none"> 1) Ορίζει την έννοια της διαγενεακής μάθησης και τη συνάφειά της στο πλαίσιο της εκπαίδευσης για την κλιματική αλλαγή. 2) Εξερευνήσει στρατηγικές για τη συμμετοχή διαφορετικών γενεών στη δράση για το κλίμα μέσω της διαγενεακής μάθησης. 3) Αξιοποιήσει τη διαγενεακή εκπαίδευση για την αλλαγή του κλίματος στο σχολικό πλαίσιο. 4) Εξερευνήσει τεχνικές για τη συγκέντρωση γενεών με σκοπό τη δημιουργία αντίκτυπου στην κλιματική αλλαγή. 5) Σχεδιάζει στρατηγικές για την οικοδόμηση και τη διατήρηση διαγενεακών συμπράξεων για αποτελεσματική δράση για την κλιματική αλλαγή. 6) Αποκτήσει πρόσβαση σε εργαλεία διαχείρισης έργου για το σχεδιασμό και την εκτέλεση του διαγενεακών έργων μάθησης. 		
Περιεχόμενα	<ul style="list-style-type: none"> • Εισαγωγή στη Διαγενεακή Μάθηση και Κλιματική Αλλαγή • Συμμετοχή διαφορετικών γενεών στη δράση για το κλίμα • Ο ρόλος του σχολείου στη μεταφορά της διαγενεακής μάθησης στην Εκπαίδευση για την Κλιματική Αλλαγή (ΕΚΚ) • Δημιουργία Βιώσιμων Διαγενεακών Συμπράξεων με σκοπό τη Δράση για το Κλίμα • Πτυχές Διαχείρισης Διαγενεακών Έργων. 	Διάρκεια	Διάρκεια δραστηριοτήτων <ol style="list-style-type: none"> 1. 60 λεπτά 2. 40 λεπτά 3. 70 λεπτά 4. 20 λεπτά 5. 60 λεπτά
	<ul style="list-style-type: none"> • Χρονοδιάγραμμα για την κλιματική αλλαγή. 	Τύπος δραστηριότητας	<ul style="list-style-type: none"> • Μάθηση βάσει έργου (A7.1, A7.5)

Περιγραφή δραστηριοτήτων βήμα προς βήμα)¹	<ul style="list-style-type: none"> • Αντιμετωπίζοντας την ετικετοποίηση των γενεών! • Ενώνοντας τις γενιές για την κλιματική δράση μέσω εργαστηρίων συν-σχεδιασμού! • Ομόκεντροι κύκλοι • Θέτοντας μαθησιακούς στόχους για την επίτευξη μαθησιακών αποτελεσμάτων! 		<ul style="list-style-type: none"> • Αναστοχαστική μάθηση (A7.2) • Ιδεοθύελλα και δραστηριότητα συν-σεδιασμού (A7.3) • Δραστηριότητες δημιουργίας ομάδας (A7.4)
Υλικά/Προμήθειες		μαρκαδόροι, μολύβια, πίνακες παρουσιάσεων, σημειωματάρια, φύλλα εργασίας, πρόσβαση στο Διαδίκτυο κ.λπ.	

5. Μεθοδολογία που χρησιμοποιείται στην ενότητα

Οι μεθοδολογίες που χρησιμοποιούνται σε αυτήν την ενότητα συνδέονται με τη γνώση, την τεχνογνωσία και ιδιαίτερα τις δεξιότητες που χρειάζονται οι συμμετέχοντες/ουσες, ειδικά όταν αντιμετωπίζουν μια πρόκληση περιβαλλοντικής μετάβασης.

- Μάθηση βάσει έργου που οδηγεί σε απτά αποτελέσματα με μακροχρόνιο αντίκτυπο.
- Συνεργατική μάθηση για τη συγκέντρωση των συμμετεχόντων/ουσών κατά τη διάρκεια κάθε φάσης του έργου (προετοιμασία-υλοποίηση-αναστοχασμός).
- Συν-σχεδιασμός ως βασικό μέρος του προγραμματισμού και της υλοποίησης έργων διαγενεακής μάθησης για την ανάπτυξη ευθύνης μεταξύ των συμμετεχόντων/ουσών.
- Χαρτογράφηση ενσυναίσθησης - Αναστοχαστική μάθηση για την αντιμετώπιση των στερεοτύπων-ετικετοποίηση των γενεών και τον εντοπισμό κοινών σημείων.
- Προσέγγιση με βάση τη δύναμη για να αξιοποιήσει τα δυνατά σημεία των συμμετεχόντων.
- Αφήγηση ιστοριών (storytelling) για την προώθηση της ανταλλαγής εμπειριών και γνώσεων μεταξύ των συμμετεχόντων/ουσών.
- Δραστηριότητες δημιουργίας ομάδας για την οικοδόμηση σχέσεων και αίσθησης του «ανήκειν» μεταξύ των συμμετεχόντων/ουσών.

¹ Τα αναλυτικά βήματα για κάθε δραστηριότητα παρουσιάζονται στα φύλλα εργασίας.

6. Μελέτες περιπτώσεων και διδάγματα

1. Έργο INVOLEN (Network for Promoting Environmental Education through Nature Conservation Volunteering and Intergenerational Learning) (Δίκτυο για την Προώθηση της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης μέσω του εθελοντισμού για τη διατήρηση της φύσης και της διαγενεακής μάθησης)

Διοργανωτής και ενδιαφερόμενα μέρη	Χώρες-εταίροι που συμμετέχουν στο έργο: Ελλάδα, Ιταλία, Ουγγαρία, Γαλλία, Σλοβενία
Πλαίσιο	Το INVOLEN είναι ένα έργο που προωθεί τη διαγενεακή μάθηση μέσω της παιδαγωγικής προσέγγισης που βασίζεται σε παιχνίδια, με στόχο εθελοντές που δραστηριοποιούνται στη διατήρηση της φύσης. Συγκεντρώνει δύο διαφορετικές ηλικιακές ομάδες, εφήβους και μεγαλύτερους σε ηλικία, και ενθαρρύνει τη συμμετοχή τους σε εθελοντικές δραστηριότητες για την προστασία και τη διατήρηση της ευρωπαϊκής οικολογικής κληρονομιάς. Εμπλέκοντας δύο γενιές το πρόγραμμα επιχειρεί να συνδυάσει τις δεξιότητες, την εμπειρία και τις γνώσεις των μεγαλύτερων σε ηλικία συμμετεχόντων/ουσών, με τον δυναμισμό, την ενέργεια και τον ενθουσιασμό των νέων προς όφελος των προστατευόμενων περιοχών.
Περιγραφή της δραστηριότητας Διαγενεακής Μάθησης	<p>Οι μεγαλύτεροι σε ηλικία και οι νέοι καλούνται να συνεργαστούν σε ομάδες και να δημιουργήσουν τα δικά τους παιχνίδια για κινητά, βασισμένα σε τοπικές προστατευόμενες περιοχές και σχεδιασμένα να ενθαρρύνουν δραστηριότητες διατήρησης της φύσης και να προάγουν την κουλτούρα της ενεργού συμμετοχής στα κοινά.</p> <p>Η μαθησιακή εμπειρία ενισχύεται μέσω «ιστοριών» (storytelling) που διηγούνται οι μεγαλύτεροι σε ηλικία για τα μικρά μυστικά της φύσης, μύθους, θρύλους και πρακτικές διαχείρισης της βιοποικιλότητας που εφαρμόζονταν σε παλαιότερες εποχές, οι</p>

οποίες συλλέγονται και χρησιμοποιούνται για εκπαιδευτικούς σκοπούς από τους νέους μέσω του διαδικτύου.

Διδάγματα/ Εφαρμογή

Το να μοιράζεστε ιστορίες είναι ένας ισχυρός τρόπος για να συνδεθείτε με άλλους, να μεταφέρετε γνώσεις και εμπειρίες, καθώς και να βρείτε κοινά σημεία. Η εξιστόρηση (storytelling), όπως αποκαλείται με παιδαγωγικούς όρους, είναι μια ισχυρή και αρχαία μορφή επικοινωνίας που ξεπερνά τους πολιτισμούς και τις γενιές. Στον πυρήνα της, η εξιστόρηση είναι η τέχνη της μετάδοσης μιας αφήγησης μέσω λέξεων, εικόνων ή άλλων μέσων για την εμπλοκή, την ψυχαγωγία και την επικοινωνία ιδεών. Χρησιμεύει ως μέσο ανταλλαγής εμπειριών, αξιών και γνώσεων από τη μια γενιά στην άλλη. Στο πλαίσιο της διαγενεακής μάθησης, η αφήγηση γίνεται ένα δυναμικό εργαλείο για τη μετάδοση σοφίας, παραδόσεων και ιστορικών προοπτικών. Συνδυάζοντας πληροφορίες με συναρπαστικές αφηγήσεις, οι αφηγητές μπορούν να τραβήξουν την προσοχή των μαθητών και να δημιουργήσουν μια αξέχαστη και εντυπωσιακή εκπαιδευτική εμπειρία.

Στη διαγενεακή μάθηση, η εξιστόρηση διευκολύνει τη μετάδοση της γνώσης ενσωματώνοντας πληροφορίες σε ένα πλαίσιο που έχει απήχηση στο κοινό. Τα προσωπικά και συναισθηματικά στοιχεία των ιστοριών καθιστούν τις σύνθετες έννοιες πιο προσιτές και πιο σχετικές, συμβάλλοντας στη γεφύρωση του χάσματος των γενεών. Επιπλέον, η διαδραστική φύση της εξιστόρησης ενθαρρύνει τον διάλογο και την ενεργό συμμετοχή, επιτρέποντας στους μαθητές να κάνουν ερωτήσεις, να μοιραστούν τις δικές τους εμπειρίες και να ενισχύσουν τον δεσμό μεταξύ των γενεών. Αυτή η προσέγγιση όχι μόνο διευκολύνει τη μεταφορά πρακτικών δεξιοτήτων και γνώσεων, αλλά προάγει επίσης την ενσυναίσθηση, τον σεβασμό και την αίσθηση της συνέχειας σε διαφορετικές ηλικιακές ομάδες, συμβάλλοντας στη συνολική ευημερία και συνοχή των κοινοτήτων. Με αυτόν τον τρόπο, η αφήγηση μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την ενίσχυση της αίσθησης

	του «ανήκειν» και της κοινής ταυτότητας, τη μεταφορά γνώσης μεταξύ νεότερων και μεγαλύτερων γενεών όσον αφορά την κλιματική αλλαγή και τα πρότυπα συμπεριφοράς με την πάροδο των ετών. Ενθαρρύνετε τους συμμετέχοντες/ουσες σας να μοιράζονται ιστορίες με συγκεκριμένα θέματα – ανάλογα με τον στόχο της δραστηριότητας (π.χ. ενεργειακή κατανάλωση, καθημερινές συνήθειες, μεταφορές κ.λπ.) και προσκαλέστε τους να προβληματιστούν σχετικά με κοινά σημεία και διαφορές.
Πόροι	https://involeneuropeancompetition.wordpress.com/involen/

2. [Greener Together, Greener for our Planet \(Πράσινοι Μαζί, Πιο Πράσινοι για τον Πλανήτη μας\)](#)

Διοργανωτής και ενδιαφερόμενα μέρη	Βουλγαρία
Πλαίσιο	<p>Η πρωτοβουλία «Πράσινοι Μαζί, Πιο Πράσινοι για τον Πλανήτη μας», που πραγματοποιείται στη Βουλγαρία, καλλιεργεί τη συνείδηση των μαθητών σχετικά με περιβαλλοντικά ζητήματα που προκαλούνται από τον άνθρωπο και τις μόνιμες επιπτώσεις τους στη Γη. Καλλιεργώντας το αίσθημα της ευθύνης, οι μαθητές ενθαρρύνονται να συμβάλουν ενεργά στη δημιουργία ενός καθαρού και ασφαλούς κόσμου για τις επόμενες γενιές. Τα σχολεία που συμμετέχουν έχουν μετατραπεί σε θεσμούς με περιβαλλοντική συνείδηση, εφαρμόζοντας πολιτικές και πρακτικές φιλικές προς το περιβάλλον. Το έργο φιλοδοξεί να χρησιμεύσει ως σχέδιο για τις βουλγαρικές κοινότητες, εμπνέοντας άλλα εκπαιδευτικά ιδρύματα να υιοθετήσουν οικολογικά μέτρα.</p> <p>Η σύνδεση της πρωτοβουλίας με την κλιματική αλλαγή και τη βιωσιμότητα είναι εμφανής μέσω των πέντε βασικών θεμάτων της: Το νερό είναι ζωή, Διατηρώντας το περιβάλλον μας καθαρό, Υπερθέρμανση του πλανήτη και αειφόρος ανάπτυξη, Ανάληψη δράσης για ένα καθαρότερο μέλλον.</p> <p>Το έργο εμπλέκει κυρίως τους μαθητές, μέσω της συμμετοχής τους σε κάθε στάδιο — από την προετοιμασία έως τις ανταλλαγές και τις δραστηριότητες. Τα δημογραφικά στοιχεία-στόχοι περιλαμβάνουν 1.000 μαθητές ηλικίας 14-16 ετών, που αντιπροσωπεύουν διαφορετικά υπόβαθρα, ικανότητες, θρησκείες και επαγγελματική κατάρτιση. Ένα υποσύνολο 100 μαθητών συμμετείχε ενεργά στις ανταλλαγές. Τέλος, στο έργο συμμετείχαν διάφορα εξωτερικά</p>

	ενδιαφερόμενα μέρη, συμπεριλαμβανομένων μαθητών Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης, εκπαιδευτικών, ΜΚΟ και τοπικών δήμων.
Περιγραφή της δραστηριότητας Διαγενεακής Μάθησης	Για να προετοιμάσουν τους μαθητές για ανταλλαγές, διεξήγαγαν έρευνα, συνεντεύξεις και ασχολήθηκαν με τις τοπικές αρχές και τις ΜΚΟ. Οι ανταλλαγές αφορούσαν παρουσιάσεις και δραστηριότητες που δημιουργήθηκαν από μαθητές, ενισχύοντας την αυτονομία, τη δημιουργικότητα και την αναλυτική σκέψη. Το έργο δίνει έμφαση στη διαπολιτισμική ικανότητα, την επικοινωνία και τις κοινωνικές δεξιότητες, προωθώντας την κοινωνική ένταξη και ενθαρρύνοντας τους μαθητές να συμμετέχουν ενεργά στις κοινότητές τους. Επιπλέον, οι εκπαιδευτικοί επωφελοούνται για την επαγγελματική τους ανάπτυξη μέσω της επικοινωνίας και ανταλλαγής πρακτικών με τους Ευρωπαίους ομοτίμους, ενισχύοντας τις μεθοδολογίες διδασκαλίας τους.
Διδάγματα/ Εφαρμογή	<p><u>Πώς συμμετείχαν τα εξωτερικά ενδιαφερόμενα μέρη:</u></p> <p><i>Εργαστήριο Χαρτογράφησης Ενδιαφερομένων</i> Οι εκπαιδευτικοί διοργάνωσαν ένα εργαστήριο συν-σχεδιασμού με τους μαθητές τους για να χαρτογραφήσουν όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη που εμπλέκονται στο έργο, με βάση το θέμα που έχουν ήδη επιλέξει. Πιο συγκεκριμένα, δημιούργησαν έναν οπτικό χάρτη ενδιαφερομένων που υποδεικνύει τους ρόλους, τα ενδιαφέροντα και τα επίπεδα επιρροής τους. Αυτή η άσκηση βοηθά στην κατανόηση του δικτύου και στον εντοπισμό βασικών παικτών.</p> <p><i>Συναντήσεις ανταλλαγής γνώσεων και εργαστήρια συν-σχεδιασμού με τα ενδιαφερόμενα μέρη</i> Οι εκπαιδευτικοί ενθαρρύνουν τις ΜΚΟ, τους καταρτιζόμενους Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης και τους εκπροσώπους των τοπικών δήμων να μοιράζονται βέλτιστες πρακτικές, διδακτικούς πόρους και καινοτόμες μεθόδους που σχετίζονται με την εκπαίδευση για την κλιματική αλλαγή και συγκεκριμένα με το θέμα της πρωτοβουλίας τους. Ο καταιγισμός ιδεών και η ενθάρρυνση της ενεργού συμμετοχής διασφαλίζουν ότι λαμβάνονται υπόψη οι διαφορετικές προοπτικές και η τεχνογνωσία. Αυτές οι συνεδρίες ενίσχυσαν τις δεξιότητες των εκπαιδευτικών και εμπλούτισαν τις εμπειρίες στη διδακτική πράξη.</p> <p><i>Έρευνες και συνεντεύξεις υπό την ηγεσία των μαθητών</i> Οι μαθητές διεξήγαγαν έρευνες και συνεντεύξεις εντός της κοινότητας συγκεντρώνοντας απόψεις και ανησυχίες σχετικά με περιβαλλοντικά ζητήματα. Με την ανάλυση των δεδομένων για τον εντοπισμό κοινών</p>

	<p>Θεμάτων και ενδιαφερόντων, οι περιοχές εστίασης του έργου καθοδηγήθηκαν από τις ανάγκες της κοινότητας, ενισχύοντας έτσι τη συμμετοχή των ενδιαφερόμενων μερών στο έργο.</p> <p>Λάβετε υπόψη ότι όσο το έργο καλύπτει τις ανάγκες των συμμετεχόντων/ουσών, τόσο η εμπλοκή τους θα είναι πιο ενεργή.</p>
Πόροι	<p>https://www.planetfriendlyschools.eu/projects/greener-together-greener-for-our-planet</p>

7. Εργαλειοθήκη (Φύλλα Εργασίας)

Δραστηριότητα αρ. 1: Χρονοδιάγραμμα για την Κλιματική Αλλαγή

Τίτλος Φύλλου Εργασίας	Χρονοδιάγραμμα για την Κλιματική Αλλαγή	Κωδικός Φύλλου Εργασίας	7.1
Τύπος πόρου	Δραστηριότητα	Τύπος μάθησης	Αυτορρυθμιζόμενη μάθηση, ατομική δραστηριότητα, μάθηση βάσει έργου
Διάρκεια (σε λεπτά)	60 λεπτά	Μαθησιακά αποτελέσματα	<p>Μετά την ολοκλήρωση της δραστηριότητας, αναμένεται ότι οι εκπαιδευόμενοι θα είναι σε θέση να:</p> <ol style="list-style-type: none"> Κατανοήσουν τις βασικές έννοιες, τις αιτίες και τα αποτελέσματα, τις προκλήσεις και το παγκόσμιο/συστημικό όραμα που σχετίζονται με την κλιματική αλλαγή Αναπτύξουν την ικανότητα οργάνωσης και ερμηνείας της αιτίας και των επιπτώσεων των γεγονότων για την κλιματική αλλαγή
Στόχοι	Στόχος αυτής της δραστηριότητας είναι να εισαγάγει τους εκπαιδευτικούς στην έννοια της κλιματικής αλλαγής, καθώς και στις σχέσεις μεταξύ των «αιτιών και των αποτελεσμάτων» των γεγονότων της κλιματικής αλλαγής.		

Υλικά που απαιτούνται	<ul style="list-style-type: none"> • Έντυπο χρονοδιάγραμμα σημαντικών γεγονότων για την κλιματική αλλαγή (για υλοποίηση χωρίς τη χρήση διαδικτύου) • Διαδικτυακά (ελεύθερα προσβάσιμα) εργαλεία για τη δημιουργία χρονοδιαγραμμάτων (για υλοποίηση με τη χρήση διαδικτύου)
Βήμα-προς-βήμα οδηγίες	<p>Βήμα 1: Διαβάστε ξανά την ενότητα 4.1. υπό τον τίτλο «Αιτίες και Επιπτώσεις της Κλιματικής Αλλαγής».</p> <p>Βήμα 2: Με βάση τις γνώσεις που αποκτήθηκαν, αναζητήστε στο διαδίκτυο ελεύθερα προσβάσιμες εικόνες που απεικονίζουν γεγονότα κλιματικής αλλαγής. Προτεινόμενοι ιστότοποι με ελεύθερα προσβάσιμες εικόνες:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Unsplash - Pixabay - Pexels - FreelImages - iStock <p>Βήμα 3: Για υλοποίηση εκτός σύνδεσης, εκτυπώστε ένα πρότυπο γραμμής χρόνου και τις εικόνες που βρήκατε στο διαδίκτυο. Για υλοποίηση με διαδικτυακή σύνδεση, συνδεθείτε σε ένα από τα ελεύθερα προσβάσιμα διαδικτυακά εργαλεία (όπως περιλαμβάνονται σε αυτό το άρθρο) για τη δημιουργία χρονοδιαγραμμάτων με εκπαιδευτικό σκοπό.</p> <p>Βήμα 4: Συνδέστε τα γεγονότα με βάση τη σχέση «αιτίας-αποτελέσματος». Πολλά από τα προτεινόμενα εργαλεία παρέχουν επίσης τη δυνατότητα προσθήκης κειμένου δίπλα σε κάθε εικόνα. Λάβετε υπόψη το για τη δημιουργία ενός χρονοδιαγράμματος που μπορεί να δοθεί στους μαθητές σας και ως εκπαιδευτικός πόρος.</p> <p>Σημείωση! Λάβετε υπόψη σας το περιβαλλοντικό αποτύπωμα του εκτυπωμένου υλικού και επιλέξτε την υλοποίηση με τη χρήση διαδικτύου, εάν είναι δυνατόν.</p>

Δραστηριότητα αρ. 2: Αντιμετωπίζοντας την ετικετοποίηση των γενεών!

Τίτλος Φύλλου Εργασίας	Αντιμετωπίζοντας την ετικετοποίηση των γενεών!	Κωδικός Φύλλου Εργασίας	7.2
Τύπος πόρου	Δραστηριότητα	Τύπος μάθησης	Αυτορρυθμιζόμενη μάθηση, ατομική/ομαδική
Διάρκεια (σε λεπτά)	40 λεπτά	Μαθησιακά αποτελέσματα	Με την ολοκλήρωση της δραστηριότητας, αναμένεται ότι οι εκπαιδευόμενοι θα είναι σε θέση να:

			<ol style="list-style-type: none"> 1. Κατανοούν πώς η ετικετοποίηση των γενεών επηρεάζει τη διαγενεακή μάθηση. 2. Εξερευνούν διάφορους παράγοντες (π.χ. πολιτισμός, φύλο, κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο) που πρέπει να λάβουν υπόψη στη διαγενεακή μάθηση. 3. Εφαρμόζουν το εργαλείο του χάρτη ενσυναίσθησης για να αξιοποιήσουν τις ομοιότητες μεταξύ διαφορετικών γενεών.
Στόχοι	<p>Ο στόχος αυτής της δραστηριότητας είναι να δώσει τη δυνατότητα στους εκπαιδευτικούς να κατανοήσουν και να αντιμετωπίσουν το φαινόμενο της ετικετοποίησης των γενεών, προκειμένου να διευκολυνθεί η διαγενεακή μάθηση που θα βασίζεται σε ομοιότητες και όχι σε διαφορές.</p>		
Υλικά που απαιτούνται	<ul style="list-style-type: none"> • Πρόσβαση στο Διαδίκτυο για αναζήτηση ιστολογίων, άρθρων ή διαδικτυακών πόρων. • Πρότυπα φύλλα εργασίας 		
Βήμα-προς-βήμα οδηγίες	<p><u>Βήμα 1: Σχηματισμός ομάδας</u> Χωρίστε τους συμμετέχοντες/ουσες σε μικρές ομάδες, διασφαλίζοντας ένα μείγμα διαφορετικών ηλικιακών ομάδων σε κάθε ομάδα. Ενθαρρύνετε την εκπροσώπηση από διάφορες γενιές, όπως Baby Boomers, Generation X, Millennials και Generation Z.</p> <p><u>Βήμα 2: Δημιουργία χάρτη ενσυναίσθησης</u> Δώστε σε κάθε ομάδα ένα μεγάλο φύλλο χαρτιού και μαρκαδόρους. Ζητήστε τους να δημιουργήσουν έναν χάρτη ενσυναίσθησης για ένα αντιπροσωπευτικό άτομο από την ομάδα τους. Ο χάρτης ενσυναίσθησης θα πρέπει να περιλαμβάνει τις ακόλουθες ενότητες (θα χρησιμοποιήσουμε ως παράδειγμα το θέμα της στάσης απέναντι στην κλιματική αλλαγή):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Λέω: Πώς μιλάνε τα άτομα για την κλιματική αλλαγή; Χρησιμοποιήστε εισαγωγικά για να μεταφέρετε ακριβώς τις λέξεις που χρησιμοποιούν. • Βλέπω: Τι βλέπουν τα άτομα που σχετίζεται με την κλιματική αλλαγή; Συμπεριλάβετε εικόνες, γεγονότα και καταστάσεις. 		

- **Ακούω:** Τι ακούνε τα άτομα για την κλιματική αλλαγή; Συμπεριλάβετε συνομιλίες, κάλυψη μέσων και συζητήσεις.
- **Σκέφτομαι:** Ποιες είναι οι σκέψεις, οι ανησυχίες και οι πεποιθήσεις των ατόμων για την κλιματική αλλαγή; Συμπεριλάβετε ανησυχίες, ελπίδες και παρανοήσεις.
- **Αισθάνομαι:** Ποια συναισθήματα βιώνουν σχετικά με την κλιματική αλλαγή; Συμπεριλάβετε φόβους, απογοητεύσεις και κίνητρα.

Βήμα 3: Κοινή χρήση και συζήτηση

Αφού οι ομάδες ολοκληρώσουν τους χάρτες ενσυναίσθησης, ενθαρρύνετε κάθε ομάδα να παρουσιάσει τα ευρήματά της στο ευρύτερο κοινό. Συζητήστε τα κοινά και τις διαφορές που παρατηρήθηκαν σε διαφορετικές γενιές. Προσδιορίστε κοινές ανησυχίες, φιλοδοξίες και κίνητρα που σχετίζονται με την κλιματική αλλαγή.

Βήμα 4: Προσδιορισμός κοινών σημείων

Διευκολύνετε μια συζήτηση για τον εντοπισμό κοινών σημείων μεταξύ των γενεών. Ενθαρρύνετε τους συμμετέχοντες/ουσες να διατυπώσουν ιδέες για το έργο διαγενεακής μάθησης με βάση αυτές τις κοινές ανησυχίες και ενδιαφέροντα. Τονίστε τη σημασία της συμπερίληψης και της συνεργασίας στον σχεδιασμό του έργου.

Βήμα 5: Καταιγισμός ιδεών για τον σχεδιασμό του έργου

Σε μικρότερες ομάδες ή στο σύνολό τους, ενθαρρύνετε τους συμμετέχοντες/ουσες να κάνουν καταιγισμό ιδεών για έργα που αξιοποιούν τα κοινά σημεία που έχουν εντοπιστεί. Συζητήστε πιθανές δραστηριότητες, εργαστήρια ή συνεργατικές πρωτοβουλίες που αντιμετωπίζουν την κλιματική αλλαγή γεφυρώνοντας παράλληλα το χάσμα των γενεών. Δώστε έμφαση στα δυνατά σημεία κάθε γενιάς και πώς μπορούν να συνεισφέρουν στο έργο.

Δραστηριότητα αρ. 3: Συσπειρώνοντας τις γενιές για την κλιματική δράση μέσω εργαστηρίων συν-σχεδιασμού!

Τίτλος Φύλλου Εργασίας	Συσπειρώνοντας τις γενιές για τη δράση για το κλίμα μέσω εργαστηρίων συν-σχεδιασμού!	Κωδικός Φύλλου Εργασίας	7.3
Τύπος πόρου	Καταιγισμός ιδεών και Δραστηριότητα Συν-σχεδιασμού	Τύπος μάθησης	Συνεργατική μάθηση, καταιγισμός ιδεών, αναστοχαστική μάθηση
Διάρκεια (σε λεπτά)	70 λεπτά	Μαθησιακά αποτελέσματα	Με την ολοκλήρωση αυτής της δραστηριότητας, αναμένεται ότι οι εκπαιδευόμενοι θα είναι σε θέση:

			1. Διαχειρίζονται τις προσδοκίες των συμμετεχόντων/ουσών σχετικά με τη μάθηση.
Στόχοι	Ο στόχος αυτής της δραστηριότητας είναι να εξοπλίσει τους εκπαιδευτικούς με στρατηγικές για την αντιμετώπιση των προκλήσεων της συνεργασίας μεταξύ των γενεών, μέσω της διαχείρισης των προσδοκιών των συμμετεχόντων/ουσών.		
Υλικά που απαιτούνται	<ul style="list-style-type: none"> • Κενό χαρτί, μαρκαδόροι (για εφαρμογή εκτός σύνδεσης) • Πίνακας παρουσιάσεων (flipchart) • Padlet (για διαδικτυακή εφαρμογή) • Πρόσβαση στο Διαδίκτυο 		
Βήμα-προς-βήμα οδηγίες	<p><u>Βήμα 1: Εισαγωγή (10 λεπτά)</u> Ξεκινήστε τη δραστηριότητα εξηγώντας τη σημασία της διαχείρισης των προσδοκιών σε έργα συνεργατικής μάθησης. Δώστε έμφαση στα πλεονεκτήματα του διαφορετικού υπόβαθρου και των απόψεων των συμμετεχόντων/ουσών εντός της ομάδας. Επισημάνετε τα οφέλη από τη σαφή επικοινωνία και την κατανόηση των προσδοκιών του άλλου.</p> <p><u>Βήμα 2: Καταιγισμός Ιδεών σχετικά με τις Προσδοκίες (10 λεπτά)</u> Δώστε σε κάθε συμμετέχοντα αυτοκόλλητες σημειώματα (post-its) και στυλό. Ζητήστε τους να γράψουν τις προσδοκίες τους για το έργο διαγενεακής μάθησης στο οποίο και συμμετέχουν. Αυτές οι προσδοκίες μπορεί να περιλαμβάνουν αυτό που ελπίζουν να μάθουν, τους προτιμώμενους τρόπους επικοινωνίας, τους ρόλους και τις ευθύνες τους και τυχόν ανησυχίες που μπορεί να έχουν. Ενθαρρύνετε τους συμμετέχοντες/ουσες να είναι συγκεκριμένοι και συνοπτικοί. Σε περίπτωση που θέλετε να αναπτύξετε τον ψηφιακό γραμματισμό των συμμετεχόντων/ουσών, μπορείτε να χρησιμοποιήσετε το Padlet, για να κάνετε καταιγισμό ιδεών σε έναν εικονικό πίνακα.</p> <p><u>Βήμα 3: Ομαδική Συζήτηση και Κατηγοριοποίηση (20 λεπτά)</u> Ζητήστε από τους συμμετέχοντες/ουσες να μοιραστούν τις προσδοκίες τους σε μικρές ομάδες. Κάθε ομάδα μπορεί να κατηγοριοποιήσει τις προσδοκίες σε κοινά θέματα, όπως μαθησιακούς στόχους, προτιμήσεις επικοινωνίας, αποτελέσματα έργου και ομαδική εργασία. Συντονίστε τη συζήτηση σε κάθε ομάδα, ενθαρρύνοντας τους συμμετέχοντες/ουσες να συζητήσουν τις ομοιότητες και τις διαφορές στις προσδοκίες τους.</p> <p><u>Βήμα 4: Συνθέστε μια Συλλογική Συμφωνία (20 λεπτά)</u> Συγκεντρωθείτε ξανά ως ολόκληρη ομάδα και συζητήστε τις ταξινομημένες προσδοκίες από κάθε μικρή ομάδα. Συντονίστε τη συνεργασία μεταξύ των συμμετεχόντων/ουσών για τη δημιουργία μιας συλλογικής συμφωνίας που περιγράφει τις κοινές προσδοκίες για το έργο διαγενεακής μάθησης. Καταγράψτε τις προσδοκίες που έχουν συμφωνηθεί σε έναν πίνακα. Ενθαρρύνετε τους</p>		

<p>συμμετέχοντες/ουσες να κάνουν ερωτήσεις και να αναζητούν διευκρινίσεις για να βεβαιωθείτε ότι όλοι κατανοούν το σημείο που βρίσκεστε.</p> <p>Βήμα 5: Αναστοχασμός και Δέσμευση (10 λεπτά) Ζητήστε από τους συμμετέχοντες/ουσες να αναλογιστούν τη συλλογική συμφωνία και τη σημασία της. Ενθαρρύνετε τους να δεσμευτούν να σέβονται και να τιμούν τις κοινές προσδοκίες καθ' όλη τη διάρκεια του έργου. Οι συμμετέχοντες/ουσες μπορούν να εκφράσουν τη δέσμευσή τους γράφοντας μια σύντομη δήλωση ή υπογράφοντας τη συλλογική συμφωνία.</p>
--

Δραστηριότητα αρ. 4: Ομόκεντροι Κύκλοι

Τίτλος Φύλλου Εργασίας	Ομόκεντροι Κύκλοι	Κωδικός Φύλλου Εργασίας	7.4
Τύπος πόρου	Δραστηριότητα δημιουργίας ομάδας	Τύπος μάθησης	Συνεργατική μάθηση
Διάρκεια (σε λεπτά)	20 λεπτά	Μαθησιακά αποτελέσματα	<p>Με την ολοκλήρωση αυτής της δραστηριότητας, αναμένεται ότι οι εκπαιδευόμενοι θα είναι σε θέση να:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Καλλιεργούν εμπιστοσύνη και κατανόηση μεταξύ των νεότερων ατόμων και των ενηλίκων. 2. Ενισχύουν την επίγνωση και τον σεβασμό των συμμετεχόντων/ουσών για τις εμπειρίες των άλλων.
Στόχοι	Σε αυτή τη διαδραστική άσκηση, συμμετέχοντες/ουσες διαφορετικών ηλικιών παίρνουν μέρος σε μια σειρά από σύντομες ατομικές συζητήσεις, παρέχοντάς τους ένα μέρος για να μοιραστούν τις εμπειρίες και τα συναισθήματά τους σε διάφορα θέματα. Ο πρωταρχικός στόχος είναι να δημιουργηθούν δεσμοί μεταξύ νέων και ενηλίκων, ενισχύοντας την αμοιβαία κατανόηση και εκτίμηση για τα πορεία ζωής των άλλων.		
Υλικά που απαιτούνται	Δεν απαιτούνται υλικά.		

Βήμα-προς-βήμα οδηγίες	<p><u>Βήμα 1:</u> Τοποθετήστε τις καρτέλες σε δύο ομόκεντρους κύκλους, με τον εσωτερικό κύκλο να βλέπει προς τον εξωτερικό κύκλο.</p> <p><u>Βήμα 2:</u> Καθοδηγείστε το μισό των μεγαλύτερων σε ηλικία συμμετεχόντων/ουσών να καταλάβει τον εσωτερικό κύκλο, ενώ το νεότερο μισό παίρνει θέσεις στον εξωτερικό κύκλο, απέναντι από τους συμμετέχοντές τους (ή το αντίστροφο). Βεβαιωθείτε ότι κάθε συμμετέχων έχει έναν συνεργάτη.</p> <p><u>Βήμα 3:</u> Θέστε μια ερώτηση σε κάθε ζευγάρι για συζήτηση. Δώστε μια σύντομη περίοδο (συνήθως 3-4 λεπτά) για κάθε συμμετέχοντα για να μοιραστεί τις σκέψεις του. Κατόπιν αυτού, παρακινήστε είτε τους νεότερους είτε τους μεγαλύτερους συμμετέχοντες/ουσες να αλλάξουν μία θέση προς τα δεξιά, δίνοντας σε όλους έναν νέο συνεργάτη. Εισάγετε μια νέα ερώτηση για συζήτηση. Επαναλάβετε αυτή τη διαδικασία για τουλάχιστον τέσσερις γύρους.</p> <p><u>Δείγματα ερωτήσεων προς συζήτηση</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Ποιες πτυχές του πολιτιστικού σας υπόβαθρου σας γεμίζουν περηφάνια; ➤ Ποια θέματα επιθυμείτε περισσότερο να μάθετε από άτομα που ανήκουν σε διαφορετικές ηλικιακές ομάδες; ➤ Σκεφτείτε το πιο πολύτιμο μάθημα που σας έχει δώσει ένας μεγαλύτερος σε ηλικία. ➤ Μοιραστείτε την αγαπημένη σας παιδική ανάμνηση. ➤ Συζητήστε το είδος της μουσικής που προτιμάτε και τη σημασία του στη ζωή σας. ➤ Πώς νιώθετε για την κοινότητα στην οποία διαμένετε;
-------------------------------	--

Δραστηριότητα αρ. 5: Θέτοντας μαθησιακούς στόχους για την επίτευξη μαθησιακών αποτελεσμάτων!

Τίτλος Φύλλου Εργασίας	Θέτοντας μαθησιακούς στόχους για την επίτευξη μαθησιακών αποτελεσμάτων!	Κωδικός Φύλλου Εργασίας	7.5
Τύπος πόρου	Δραστηριότητα	Τύπος μάθησης	Αυτορρυθμιζόμενη μάθηση, ατομική/ομαδική, μάθηση βάσει έργου
Διάρκεια (σε λεπτά)	60 λεπτά	Μαθησιακά αποτελέσματα	Με την ολοκλήρωση αυτής της ενότητας, αναμένεται ότι οι εκπαιδευόμενοι θα είναι σε θέση: 1. 1. Θέστε μαθησιακούς στόχους S.M.A.R.T για ένα

			έργο μεταξύ γενεών που επικεντρώνεται στην εκπαίδευση για την κλιματική αλλαγή						
Στόχοι	Ο στόχος αυτής της δραστηριότητας είναι να σχεδιάσει ένα πλάνο δράσης S.M.A.R.T στόχων για την ευθυγράμμιση της ανάπτυξης ικανοτήτων στην κλιματική αλλαγή μέσω διαγενεακών έργων μάθησης.								
Υλικά που απαιτούνται	<ul style="list-style-type: none"> • Σημειωματάριο ή ψηφιακό έγγραφο για λήψη σημειώσεων και προγραμματισμό. • Πρόσβαση στο Διαδίκτυο για έρευνα σε πόρους σχετικά με την εκπαίδευση για την κλιματική αλλαγή (βιβλία, ιστολόγια, άρθρα, ιστότοποι). • Σημειωματάριο και μαρκαδόροι, στυλό (για υλοποίηση εκτός διαδικτυακής σύνδεσης) 								
Βήμα-προς-βήμα οδηγίες	<p>Βήμα 1: Δηλώστε ξεκάθαρα τον στόχο που σκοπεύετε να επιτύχετε μέσω του διαγενεακού σας έργου για την αλλαγή του κλίματος, διασφαλίζοντας ότι είναι συγκεκριμένος, μετρήσιμος, εφικτός, ρεαλιστικός και χρονικά προσδιορισμένος (S.M.A.R.T.). Προσδιορίστε τα θέματα του προγράμματος σπουδών που μπορούν να υποστηρίξουν ένα έργο για την κλιματική αλλαγή μέσω της διαγενεακής μάθησης.</p> <p>Βήμα 2: Χρησιμοποιήστε το ακόλουθο πρότυπο σχεδίου δράσης στόχων S.M.A.R.T για να οργανώσετε τα βήματα, να καθορίσετε προτεραιότητες και να παρακολουθείτε την πρόοδο προς τον στόχο σας. Κατεβάστε περισσότερα επεξεργάσιμα και εκτυπώσιμα πρότυπα σχεδίων δράσης για να δημιουργήσετε το σχέδιο δράσης σας ακολουθώντας τον σύνδεσμο.</p> <table border="1" data-bbox="375 1288 1465 1980"> <tr> <td style="background-color: #cccccc;">Αρχικός στόχος</td> <td>- Γράψτε τον στόχο σας εδώ (π.χ. Ποια μαθησιακά αποτελέσματα σκοπεύω να επιτύχω; Ελαχιστοποίηση της σπατάλης τροφίμων στη σχολική κοινότητα)</td> </tr> <tr> <td style="background-color: #c8e6c9;">S Συγκεκριμένος</td> <td>- Ο στόχος σας πρέπει να είναι καλά καθορισμένος, λεπτομερής και σαφής (π.χ. να στοχεύσετε συγκεκριμένες ενέργειες για την ελαχιστοποίηση της σπατάλης τροφίμων στη σχολική κοινότητα, όπως η κομποστοποίηση, οι κοινοτικοί κήποι κ.λπ.).</td> </tr> <tr> <td style="background-color: #bbdefb;">M</td> <td>- Είναι μετρήσιμος ο στόχος σας (τόσο ποιοτικά όσο και ποσοτικά); Θα πρέπει να είστε σε θέση να πείτε πότε θα φτάσετε στο στόχο σας.</td> </tr> </table>			Αρχικός στόχος	- Γράψτε τον στόχο σας εδώ (π.χ. Ποια μαθησιακά αποτελέσματα σκοπεύω να επιτύχω; Ελαχιστοποίηση της σπατάλης τροφίμων στη σχολική κοινότητα)	S Συγκεκριμένος	- Ο στόχος σας πρέπει να είναι καλά καθορισμένος, λεπτομερής και σαφής (π.χ. να στοχεύσετε συγκεκριμένες ενέργειες για την ελαχιστοποίηση της σπατάλης τροφίμων στη σχολική κοινότητα, όπως η κομποστοποίηση, οι κοινοτικοί κήποι κ.λπ.).	M	- Είναι μετρήσιμος ο στόχος σας (τόσο ποιοτικά όσο και ποσοτικά); Θα πρέπει να είστε σε θέση να πείτε πότε θα φτάσετε στο στόχο σας.
Αρχικός στόχος	- Γράψτε τον στόχο σας εδώ (π.χ. Ποια μαθησιακά αποτελέσματα σκοπεύω να επιτύχω; Ελαχιστοποίηση της σπατάλης τροφίμων στη σχολική κοινότητα)								
S Συγκεκριμένος	- Ο στόχος σας πρέπει να είναι καλά καθορισμένος, λεπτομερής και σαφής (π.χ. να στοχεύσετε συγκεκριμένες ενέργειες για την ελαχιστοποίηση της σπατάλης τροφίμων στη σχολική κοινότητα, όπως η κομποστοποίηση, οι κοινοτικοί κήποι κ.λπ.).								
M	- Είναι μετρήσιμος ο στόχος σας (τόσο ποιοτικά όσο και ποσοτικά); Θα πρέπει να είστε σε θέση να πείτε πότε θα φτάσετε στο στόχο σας.								

Μετρήσιμος	
A Εφικτός	<ul style="list-style-type: none"> - Μπορείτε να πετύχετε τον στόχο σας, λαμβάνοντας υπόψη τον διαθέσιμο χρόνο, τις δεξιότητες και τους οικονομικούς σας πόρους; Προσδιορίστε τους πόρους που απαιτούνται για την αποτελεσματική ολοκλήρωση κάθε βήματος, συμπεριλαμβανομένων εργαλείων, εξοπλισμού και προσωπικού (π.χ. κήπος μέσα στο σχολείο, σπόροι, εξοπλισμός για κομποστοποίηση, συμμετοχή άλλων συναδέλφων, κ.λπ.).
R Ρεαλιστικός	<ul style="list-style-type: none"> - Είναι ο στόχος σας ρεαλιστικά εφικτός εντός του δεδομένου χρονικού πλαισίου και με τους διαθέσιμους πόρους;
T Χρονικά προσδιορισμένος	<ul style="list-style-type: none"> - Ορίστε μια ημερομηνία έναρξης και λήξης για τον στόχο σας. Θέστε χρονικά όρια για κάθε βήμα και καθορίστε ένα συνολικό χρονοδιάγραμμα για την επίτευξη του στόχου (π.χ. ένα εξάμηνο, ένα σχολικό έτος). <p>Ημερομηνία Έναρξης: _____</p> <p>Ημερομηνία Λήξης: _____</p>
SMART Στόχος	<ul style="list-style-type: none"> - Αναθεωρήστε τον στόχο σας με βάση τις απαντήσεις στις παραπάνω ερωτήσεις.

8. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Anderson, A. (2012). Climate change education for mitigation and adaptation. *Journal of Education for Sustainable Development*, 6(2), 191-206.

Boström, A. K. (2014). Intergenerational learning and social capital. In *Learning across generations in Europe: Contemporary issues in older adult education* (pp. 191-201). Brill.

Bressler, J., Henkin, N. Z., & Adler, M. (2005). *Connecting Generations, Strengthening Communities: A Toolkit for Intergenerational Program Planners: Handbook*. Philadelphia, PA: Temple University Center for Intergenerational Learning.

Erasmus+ project: *Enhancing lifelong learning through intergenerational learning*. (2023). Co-funded by EU. Available at: https://uni-foundation.eu/uploads/2023_E+60_Enhancing%20lifelong%20learning%20through%20intergenerational%20learning.pdf

Erasmus+ project: *Planet Friendly Schools* (n.d). Co-funded by EU. Available at: <https://www.planetfriendlyschools.eu/project-partners>

Generations Working Together (2013). *Generations Working Together: Learning Through Intergenerational Practice*. Available at: <https://generationsworkingtogether.org/downloads/5252d276ca45a-GWT%20brochure%20FINAL.pdf>

Gibbons, S. (2018). Empathy Mapping: The First Step in Design Thinking. Available at: <https://www.nngroup.com/articles/empathy-mapping/>

Homan, A. C. (2019). Dealing with diversity in workgroups: Preventing problems and promoting potential. *Social and Personality Psychology Compass*, 13(5)

Intergenerational Activities Sourcebook (n.d). PennState College of Agricultural Sciences. Available at: [file:///C:/Users/USER/Downloads/IG%20Activities%20Sourcebook-2022~1%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/USER/Downloads/IG%20Activities%20Sourcebook-2022~1%20(1).pdf)

Kaplan, M. (1994). *Side by side: Exploring your neighborhood through intergenerational activities*. San Francisco: MIG Communications.

Kaplan, M. S. (2001). *School-based intergenerational programs*. Hamburg,, Germany: UNESCO Institute for Education.

Kim, S. J., & Lee, N. (2016, June). Team building for collaborative learning environment in construction education. In *2016 ASEE Annual Conference & Exposition*.

Li, Y., Gong, Y., Burmeister, A., Wang, M., Alterman, V., Alonso, A., & Robinson, S. (2021). Leveraging age diversity for organizational performance: An intellectual capital perspective. *Journal of Applied Psychology, 106*(1), 71–91.

Nye, S., & Williams, J. (2022). Teaching classroom expectations through cooperative learning activities. *Strategies, 35*(1), 3-9.

Radzi, S. N. F., Osman, K., & Mohd Said, M. N. (2022). Progressing towards global citizenship and a sustainable nation: Pillars of climate change education and actions. *Sustainability, 14*(9), 5163.

Reeves, T. C., & Oh, E. (2008). *Generational differences. Handbook of research on educational communications and technology, 295-303.*

Rupčić, N. (2018). Intergenerational learning and knowledge transfer—challenges and opportunities. *The Learning Organization, 25*(2), 135-142.

Salas, E., Reyes, D. L., & McDaniel, S. H. (2018). The science of teamwork: Progress, reflections, and the road ahead. *American Psychologist, 73*(4), 593–600.

Sandri, O. J. (2013). Exploring the role and value of creativity in education for sustainability. *Environmental Education Research, 19*(6), 765-778.

Shepardson, D. P., Roychoudhury, A., & Hirsch, A. S. (2017). *Teaching and learning about climate change*. London: Routledge.

Sterling, S., Glasser, H., Rieckmann, M., & Warwick, P. (2017). Chapter 10 “More than scaling up”: a critical and practical inquiry into operationalizing sustainability competencies. In *Envisioning futures for environmental and sustainability education* (pp. 681-700). Wageningen Academic Publishers.

Stevenson, R. B., Nicholls, J., & Whitehouse, H. (2017). What is climate change education?. *Curriculum Perspectives, 37*, 67-71.

Thomas Isaac (2019). Climate Change Education | TEDxSouthFayetteHS. Available at: <https://www.youtube.com/watch?v=gYfDAly0-So>

Twenge, J. M. (2017). *Generation Me: Why Today's Young Americans Are More Confident, Assertive, Entitled--And More Miserable Than Ever Before*. Tantor Media.

United Nations (U.N) (n.d). What is Climate Change? Available at: <https://www.un.org/en/climatechange/what-is-climate-change>

United Nations (U.N) (n.d). Causes and Effects of Climate Change. Available at: <https://www.un.org/en/climatechange/science/causes-effects-climate-change>

Vaughter, P. (2016). *Climate Change Education: From critical thinking to critical action*.

Green Generations: tackling climate change through intergenerational learning

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν και ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις.
Κωδικός έργου: 2022-1-FR01-KA220-SCH-000086982

